

Etická výchova

Pracovní listy pro 9. ročník základních škol a víceletá gymnázia

Hana Ginterová

Ilustroval: Alena Legierská

V rámci projektu CZ.1.07/1.1.00/26.0114 „Etická výchova a učebnice“

Vytvořilo Etické fórum ČR, o. s., ve spolupráci s Národním institutem pro další vzdělávání.

Tento materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CO JE NORMÁLNÍ

*běžný, obvyklý, pravidelný, průměrný,
představující normu*

...tak praví slovník

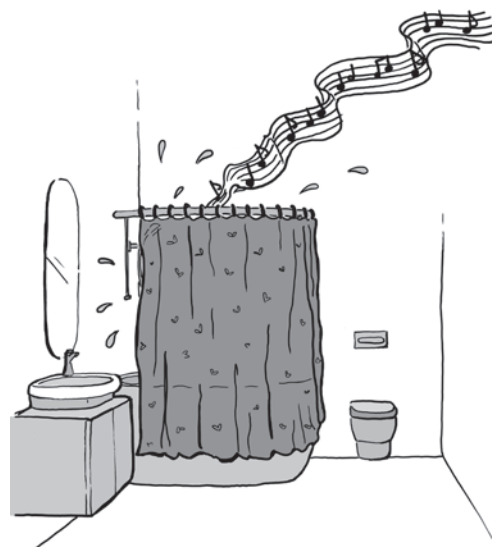
Test (ne)normálnosti

Rozhodni se, zda je/není normální.

K zápisu do tabulky využij první sloupce u odpovědi ano/ne.

		Ano		Ne	
1.	Snídat míchaná vajíčka				
2.	Zpívat si ve sprše				
3.	Nosit sukni				
4.	Smrkat na ulici				
5.	Prát prádlo v řece				
6.	Vyzout se, když přijдете do bytu				
7.	Chodit do práce				
8.	Vzít si na návštěvě něco z lednice				
9.	Pít alkohol na veřejnosti				
10.	Mít víc než jednu manželku				

Přečti si informace v učebnici... Možná budou pro tebe nové a možná také změni tvůj názor. Pokud se tak stalo, využij druhý sloupec pracovního listu.

Myslíte si o sobě, že jste normální?

Odpovězte jednou nebo dvěma větami.

Jako inspirace vám mohou posloužit následující odpovědi vašich vrstevníků.

Myslíte si o sobě, že jste normální?
Většina lidí to o sobě tvrdí, ale kdyby byli všichni normální, nedělo by se to, co se všechno děje...

I když přejdeme relativnost tohoto pojmu, nikdo o sobě nemůže tvrdit, jestli je normální nebo ne, protože normalita se posuzuje ve vztahu k okolí, které ho taky může posoudit. Takže když ti lidé často říkají, že jsi magor, mají pravděpodobně pravdu.

Ne, nejsem Norm, jsem jeho opakem.
Bohužel většina lidí jsou Normové.

To je uhozená diskuze.
Co chceš proboha slyšet?
Jestli je svět normální? Co je to normální? Svět je takovej, jaký má bejt, tomu ty ani já nerozumíme. Jestli mi přijde špatnej, to už je jiná otázka! Jó, nějaký lidi sou praštěný, ale to je přirozený a nemůžou za to ani voni sami. Já jsem mírně jinej. Mám svědomí a ubližování je proti němu, naopak pomoc bližním mi činí radost.

Asi normální jsem... Ale na druhou stranu necítím úplně to samé, co ostatní.
V zásadě jsem ale zařaditelný a běžný druh jako kdokoliv další. Třeba nás není tolik, je nás pořád dost, abychom se mohli považovat za normální (raději říkám normované). Ano, jsem normovaný člověk, s jistými odchylkami, přiznávám, nicméně stále člověk.

V mých očích normální jsem, jak mě vidí ostatní, to je věc jiná...

Společně si popovídejte o svých myšlenkách. Nezapomeňte, že každý má právo na svůj názor.

A) LIDÉ MEZI NÁMI

Přečtěte si následující krátké příběhy a doplňte vhodný název.

Pozorně se zamyslete nad jejich obsahem a pokuste se popsat pocity, které podle vás **POSTAVY PROŽÍVAJÍ**.

Až budete hotoví, povězte si o svých názorech ve dvojicích nebo skupinkách.

1. Název _____

Už rok jsem na vozíčku. Často slyším věty: „Takový mladý...“ „To je hrůza...“ „Proboha, co bude dělat...“ „Já bych raději...“

Myslím si

Cítím

2. Název _____

Moje maminka nemůže sehnat práci a táta? Ten se o to ani nesnaží. Jak si asi dovedete představit, šetříme, kde se dá. Většinou to odnese oblečení. Nového trička se člověk zkrátka nenajít. Jen... často musím vyslechnout poznámky typu: „Ty ale vypadáš!“ „To je poslední móda?“

Myslím si

Cítím

3. Název _____

Všechno začalo návštěvou u lékaře na konci sedmé třídy. Následovaly nejhorší prázdniny mého života. Být v osmé třídě bez vlasů je hrozné. Na začátku školního roku jsem si koupila paruku. Školu jsem měla vždycky moc ráda. Kamarádi, legrace... Náhle bylo všechno jinak...

Myslím si

Cítím

4. Název _____

Nevím, jestli si tady někdy zvyknu. Nejhorší je to čekání. Čekám, až bude ráno. Čekám na pečovatelku se snídaní. Ptám se jí na oběd a ona se jen směje: „Dědo, to si musíte ještě počkat!“ Na čekání jsou nejhorší neděle. Bojím se, že se zase nikoho nedočkám.

Myslím si

Cítím

O svých názorech si popovídejte ve třídě.

- Ke které ze zmiňovaných osob máte nejbližší a proč?
- Se kterou osobou vám naopak působilo „sblížení“ největší potíže?
- Se kterou „kategorií“ sociálně potřebných osob se ve svém okolí setkáváte nejčastěji?
- Dokázali byste najít také další skupiny sociálně znevýhodněných osob?
- Mohli byste těmto osobám nějakým způsobem pomoci?

B) PROČ MĚ BAVÍ SVĚT

Pozorně si přečti uvedené věty a vyber z nich šest, které považuješ za nejdůležitější, a zapiš si jejich písmena do kostek, ze kterých si staviš základy svého života.

- K písmenům A a E si připiš další aktivity, které tvůj život dovedou udělat krásnějším a veselejším.
- Pokud ti zbyde čas, pokus se z písmen sestavit co nejvíce slov a napiš je pod obrázek.

N. Rád/a chodím s přáteli ven.

K. Je pro mě důležité chodit dobře oblečený/á.

R. Rád/a hraji počítačové hry.

M. Rád/a jezdím na kole.

P. Rád/a poslouchám svoji oblíbenou hudbu.

Z. Je pro mě důležité, jak vypadám a jakou mám postavu.

O. Rád/a cestuji a poznávám cizí země.

T. Je pro mě důležité vědět, že umím dobře...

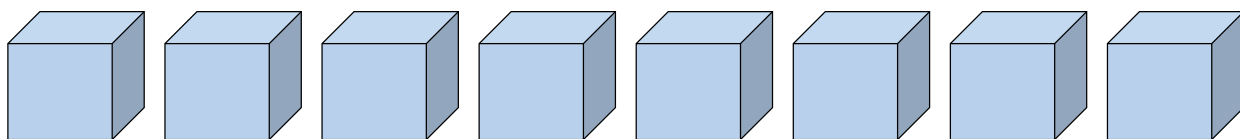
L. Rád/a sportuji.

U. Rád/a chodím do kina nebo se dívám na filmy v televizi.

A.

E.

.....

.....

Teď si představ, že by ses musel/a v životě vyrovnat s jednou ze situací, které jsou zde popsány.

- Bude to asi pro tebe těžké, ale vyber a zakroužkuj jednu z možností:

...a ty bys oslepl/a...

...a ty bys následkem toho
ochrnl/a a musel/a bys jez-
dit na invalidním vozíku...

...a ty bys měla/a ná-
sledkem popálení zjiz-
vený obličej a část těla...

Pokus se nyní vžít do dané situace a představit si, jak by úraz zasáhl do všeho, co máš rád/a nebo co je pro tebe důležité.

Škrtni v kostkách věci, které bys následkem úrazu už nemohl/a dělat.

1. Podařilo se vám vyplnit pracovní list bez problémů?
2. Narazili jste na něco, co pro vás bylo nepříjemné nebo těžké?
3. Jaké pocity ve vás vyvolala volba úrazu?
4. Jaký úraz jste si nakonec zvolili a proč?
5. Jakou významnou součást života vám úraz vzal nebo omezil?

Bylo těžké ji tzv. škrtnout?

A) PRAVDA, NEBO LEŽ

Verze k přípravě kartiček pro žáky

Neléčená závislost na heroinu končí větší- nou tragicky.	Gambler je ochoten obětovat veškeré finanční prostředky.
Člověk závislý na tvrdých drogách si sám nedokáže pomoci.	Léčba závislosti je nezbytná a nikdy na ni není pozdě.
Čím dříve se s léčbou závislosti začne, tím je naděje na úspěch větší.	Pro závislého je důležitá podpora jeho blízkých.
Závislý člověk není schopen brát svůj pro- blém s potřebným objektivním nadhledem.	Závislý sportovec si vymyslí desítky logic- kých důvodů, proč mu doping prospívá.
Normální je nekouřit.	V prvním stadiu člověk pije kvůli příjemným účinkům, které alkohol na organismus má.
Závislý sportovec pokračuje v užívání do- pingu, i přestože jsou zjevné důkazy o po- škození vlastního organismu.	O gamblerství hovoříme v okamžiku, kdy se nemůžeme obejít bez pravidelného hraní na automatech.
Nezralý člověk je mnohem náchylnější ke vzniku závislosti.	Návyk na alkohol vzniká několik let, na tvrdé drogy již po několika dávkách.
K rychlému šíření tabáku přispěl fakt, že se mu přisuzovaly léčivé účinky.	Nejrozšířenější drogou je alkohol.
Doping je problémem moderní doby.	Cigarety „light“ zdraví neohrožují.
Kouření vadí jen ženám a dětem.	Léky a alkohol mohou být užívány součas- ně.
Ve veřejných budovách v ČR neplatí zákaz kouření.	Doping je sice škodlivý, ale nedochází při něm k poškození organismu.
Hraní počítačových her není závislost.	Hazardní hry nejsou věkově omezené.
Vyléčený alkoholik se může občas napít.	Na alkohol si organismus může postupně zvyknout.
Marihuana u nás patří mezi legální drogy.	Droga extáze nemá žádné vedlejší účinky na nervový systém.

B) CESTA LABYRINTEM ZÁVISLOSTI I.

Tabulka pro práci skupin

<p>Štěpánovi bylo teprve dvanáct, když začal s kouřením. Moc mu to sice nechutnalo, ale při představě, jak by asi vypadal před kamarády, to vydržel. Později, vlastně z téhož důvodu, začal s alkoholem a marihuanou. Pak zkusil také další drogy...</p>	<p>Měla jsem podezření, že se Štěpán zapletl s drogami. Vůbec mě ale nenapadlo, že to může skončit takhle. Měla jsem dojem, že je už přece dost velký na to, aby se sám o sebe postaral. Bylo to pár dní před Štěpánovým sedmnáctými narozeninami. Volali mi z nemocnice...</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Co vedlo Štěpána k tomu, aby „sáhl“ po droze? 2. Jak bude podle vás příběh pokračovat? 3. Co by se podle vás mělo ve Štěpánově životě odehrát jinak, aby k této situaci nedošlo? 4. Znáte nějakého podobného Štěpána (osobně, z doslechu, z televize, ze sociálních sítí)? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Štěpánova maminka je velmi nešťastná. Pokuste se pojmenovat pocity, které teď asi prožívá. 2. Jaké jsou podle vašeho mínění vztahy mezi Štěpánem a maminkou? 3. Pokud by bylo možné vrátit čas, co by měla maminka podle vás udělat jinak? 4. Jak by měla postupovat nyní? Štěpán ještě není zletilý, nese tedy za něho plnou zodpovědnost.
<p>Štěpána znám už od základky. Vždycky se mi líbil, ale byla jsem pro něho jen malá holka. Po jednom večírku se ale všechno změnilo a já měla svého prvního kluka. Nikdy bych si ale nedovedla představit, jak často se o něho budu bát. Skutečně bát...</p>	<p>Štěpán k nám do centra přišel před dvěma roky. Musel. V nemocnici mu dali na výběr. Buď psychiatrická léčebna, nebo ambulantní program našeho protidrogového centra. Zvolil si nás. Většina z mých „dětí“ to tak udělá. Léčebně se ale nakonec nevyhnul...</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak se jmenuje Štěpánova dívka a kolik jí může být let? 2. Co všechno se Štěpánem zažila? 3. Pokuste se vžít do její situace a promyslete si, jak byste se asi cítili. 4. Jak může Štěpánovi pomoci? 5. A co vy? Už jste se někdy snažili pomoci svým blízkým v podobné situaci? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapojte fantazii. Dejte našemu hrdinovi jméno. Jak si takového člověka představujete? 2. Jaké vlastnosti musí mít podle vás člověk, který se věnuje tomuto povolání? 3. Jak vypadá jeho pracovní den? 4. Jakou pomoc může Štěpánovi nabídnout? 5. Znáte některé instituce nebo organizace, ve kterých může pracovat?

C) CESTA LABYRINTEM ZÁVISLOSTI II.

Informace, které by se vám mohly hodit.

ŠTĚPÁN	ŠTĚPÁNOVA MAMINKA
<p>Důvody, které vedou ke vzniku závislosti:</p> <p>1. Prostředí rodiny</p> <ul style="list-style-type: none"> – zvyky a tradice v rodině – přílišná volnost a nedostatek kontaktu s rodiči – nedůsledná výchova – nadměrná kontrola a náročnost – neřešené rodinné konflikty – nervozita a napětí – nadměrné pocity viny – domácí násilí – stěhování, rozvod <p>2. Prostředí školy</p> <ul style="list-style-type: none"> – přístup učitele, jeho způsob řešení problémů – neúspěchy ve škole, nadměrné nároky – postavení v třídním kolektivu <p>3. Vliv patry a vrstevníků</p> <ul style="list-style-type: none"> – tlak skupiny vrstevníků – snaha udržet si sociální pozici ve skupině – volba kamarádů, party – vliv médií, vliv „módních trendů“ – punk apod. 	<p>Rodičovská prevence aneb Co před tím:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hovořte s dětmi o drogách od útlého dětství. – Věnujte dětem dostatek času a pozornosti. – Zajímejte se o jejich přátele a kamarády. – Buďte jim vždy příkladem. – V případě problémů změňte výchovné metody. – Nemějte o děti přehnanou péči. – Posilujte jejich sebedůvěru a poskytněte jim možnost realizovat zájmy. – Zajímejte se o problematiku závislosti. – Naučte je správným postojům ke zdraví a nemoci – užívání léku apod. <p>Rodičovská pomoc aneb Co potom</p> <ul style="list-style-type: none"> – Léčba závislosti vyžaduje odborný přístup. – Spolupracujte a buďte k dispozici terapeutům. – Postupujte vlídně a citlivě, ale zároveň jasně a rozhodně. – Vyčleňte své dítě z rizikových prostředí. – Zamezte mu přístup k penězům na drogy. – Buďte trpěliví a nenechte se ovlivnit „dobrymi předsevzetími“ dětí.
ŠTĚPÁNOVA DÍVKÁ	PRACOVNÍK CENTRA
<p>Rizikové chování závislých:</p> <ul style="list-style-type: none"> – špatný prospěch ve škole – problémy v zaměstnání – konflikty s druhými lidmi – zločinnost – hrubé, agresivní chování – časté úrazy a nehody – zdravotní problémy <p>Abstinenční příznaky:</p> <ul style="list-style-type: none"> – silné bolesti na různých místech těla – nekontrolovatelný třes – nevolnost a zvracení – změny tělesné teploty, studený pot – nedostatek vůle odmítnout drogu – neschopnost zvládnout jakoukoli činnost <p>Jak pomoci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nikdy se nedejte strhnout k užití drog. – Buďte závislému oporou, věnujte mu svůj čas. – Pomozte mu v plnění školních povinností. – Vymyslete zajímavé náměty na společné trávení času. – Zapojte se do společné terapie. – Pokuste se mu zabránit v páchání trestné činnosti. 	<p>Co mohou poskytnout odborná poradenská centra:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nedávejte mu peníze na drogy. – poskytování zdravotního servisu a testů – pracovní a léčebné programy – individuální a skupinová psychoterapie – rodinná psychoterapie – léčebné pobyty ve střediscích – následná péče po léčbě závislosti – bezplatné telefonické konzultace na poradenské a krizové lince po 24 hodin – aktuální nabídka (ošacení, potraviny, hygienické potřeby, vitamíny) – výměna jehel a stříkaček, dezinfekční prostředky <p>Institute:</p> <ul style="list-style-type: none"> – protidrogové poradny a centra (DROP IN, OS SANANIM) – terénní programy, streetwork – „nízkoprahová“ centra – krizová centra – linka důvěry – protidrogoví koordinátoři – psychiatrické léčebny – střediska pro mládež – střediska výchovné péče

VE TŘÍDĚ NEJSI SÁM

VADÍ MI, KDYŽ POŘÁD JENOM KRITIZUJEŠ A SÁM/SAMA NIC NOVÉHO NEVYMYSLÍŠ.	NIKDY JSEM TI DOSTATEČNĚ NEPODĚKOVAL/A ZA TO, ŽE MI PŮJČUJEŠ SEŠITY A POMŮCKY.	NIKDY JSEM TI TO NEŘEKL/A, ALE OCEŇUJI TĚ, PROTOŽE DOKÁŽEŠ BÝT SÁM/SAMA SEBOU.
MOC BYCH OCENIL/A, KDYBYS BYL CHVÍLI ZTÍCHA. CHCI SE VE ŠKOLE UČIT.	OCEŇUJI, KDYŽ UDEĚLÁŠ PRO TŘÍDU VĚCI, DO KTERÝCH SE NIKOMU NECHCE.	DOKÁŽEŠ POCHVÁLIT. TAKY BYCH TO CHTĚL/A UMĚT JAKO TY.
OBČAS MI JDEŠ NA NERVY SVÝM POUČOVÁNÍM.	RÁD/A S TEBOU PRACUJI VE SKUPINĚ.	MOC JSI MI POMOHL/A. PAMATUJEŠ?
VŠIML/A JSEM SI, ŽE SVOJE NEÚSPĚCHY VŽDYCKY HODÍŠ NA DRUHÉ.	JSI VĚTŠINOU VTIPNÝ/Á. V NĚKTERÝCH SITUACÍCH SE HUMOR MOC NEHODÍ.	LÍBÍ SE MI, JAK SE STARÁŠ O SVÉ SOUROZENCE.
VADÍ MI, KDYŽ DRUHÝM UBLIŽUJEŠ JEN PROTO, ABYS BYL/A ZAJÍMAVÝ/Á.	JSI DOBRÝ VŮDCE, ALE NĚKDY BYS MOHL DÁT PŘÍLEŽITOST I OSTATNÍM.	ZVLÁDNEŠ ZA DEN SPOUSTU POVINNOSTÍ, A PŘITOM TO VĚTŠINA LIDÍ VE TŘÍDĚ NEVÍ.
VADÍ MI, KDYŽ KVŮLI TVÝM ZBYTEČNÝM PROVOKACÍM MÁME ÚKOLY NAVÍC.	RÁD/A S TEBOU TRÁVÍM ČAS, PROTOŽE VŽDYCKY NĚCO ZAJÍMAVÉHO VYMYSLÍŠ.	TĚŠÍM SE NA TEBE DO ŠKOLY, PROTOŽE SE S TEBOU VE TŘÍDĚ NECÍTÍM SÁM/SAMA.
VADÍ MI, KDYŽ DRUHÉ SHAZUJEŠ JEN PROTO, ABY SIS ODREAGOVAL/A ŠPATNOU NÁLADU.	MRZÍ MĚ, ŽE SE SE MNOU KAMARÁDÍŠ JEN MIMO ŠKOLU A VE TŘÍDĚ DĚLÁŠ, JAKO BYS MĚ NEZNAL/A.	RÁD/A S TEBOU SPOLUPRACUJI, PROTOŽE SE MI NESMĚJEŠ, KDYŽ MI NĚCO NEJDE.
NESNÁŠÍM, KDYŽ SI BEREŠ MOJE VĚCI BEZ DOVOLENÍ.	VÍM, ŽE MÁŠ PROBLÉMY. RÁD/A BYCH TI POMOHL/A.	VŠIML/A JSEM SI, ŽE JSI SE ZMĚNIL/A K LEPŠÍMU.
MRZÍ MĚ, KDYŽ OSTATNÍM ŘÍKÁŠ VĚCI, KTERÉ JSEM SVĚŘIL/A JEN TOBĚ.	MRZÍ MĚ, KDYŽ MĚ NIKDY POŘÁDNĚ NEPOSLOUCHÁŠ.	BUDU MOC RÁD/A, KDYŽ ZŮSTANEME KAMARÁDY I PO SKONČENÍ ŠKOLY.
MÍSTO PRO VAŠI VĚTU:	MÍSTO PRO VAŠI VĚTU:	MÍSTO PRO VAŠI VĚTU:

MOJE MEDITAČNÍ MINUTKA

V uplynulém období jste měli za úkol

Na základě zjištění, která jste učinili, doplňte následující věty:

- V minulém období jsem si všiml/a, že
- Nejvíce mě překvapilo, že
- Naštvalo mě, když
- Musel/a jsem se smát, když
- Bylo mi trochu smutno z toho, že
- Největší radost mi udělal/a

Nyní se pohodlně usadte na židli, nohy nechte volně na zemi, ruce na lavici. Zavřete oči a hlavu si položte na ruce. Pokuste se uvolnit své tělo, jak to jen půjde. Vraťte se v myšlenkách ke svému „pokusnému“ období. Projděte ještě jednou otázky, a jakmile skončíte s meditací, doplňte další zjištění.

MOJE MEDITAČNÍ MINUTKA

V uplynulém období jste měli za úkol

Na základě zjištění, která jste učinili, doplňte následující věty:

- V minulém období jsem si všiml/a, že
- Nejvíce mě překvapilo, že
- Naštvalo mě, když
- Musel/a jsem se smát, když
- Bylo mi trochu smutno z toho, že
- Největší radost mi udělal/a

Nyní se pohodlně usadte na židli, nohy nechte volně na zemi, ruce na lavici. Zavřete oči a hlavu si položte na ruce. Pokuste se uvolnit své tělo, jak to jen půjde. Vraťte se v myšlenkách ke svému „pokusnému“ období. Projděte ještě jednou otázky, a jakmile skončíte s meditací, doplňte další zjištění.

KAPESNÍ RÁDCE KRITIZOVANÉHO ČLOVĚKA

Poskládej a zapiš zásady asertivního přijetí kritiky
(žádné ze slov ti nesmí zbýt).

1. ZŮSTÁVÁM VŽDY
NASLOUCHÁNÍ KLIDNÝ BĚHEM

.....
.....

2.) ZRYCHLENÝ SNAŽÍM (CHVĚNÍ SVALY PŘEKONAT
PŘÍZNAKY A NAPJATÉ SE DECH STRESU

.....
.....

3. A POZORNĚ KONTAKT
OČNÍ UDRŽUJI POSLOUCHÁM

.....
.....

4. VYSVĚTLENÍ SE DALŠÍ VYPROVOKOVAT
HÁDCE K POŽADUJI NENECHÁM A

.....
.....

5. ČAS NA VYŽÁDÁM
ROZMYŠLENOU SI

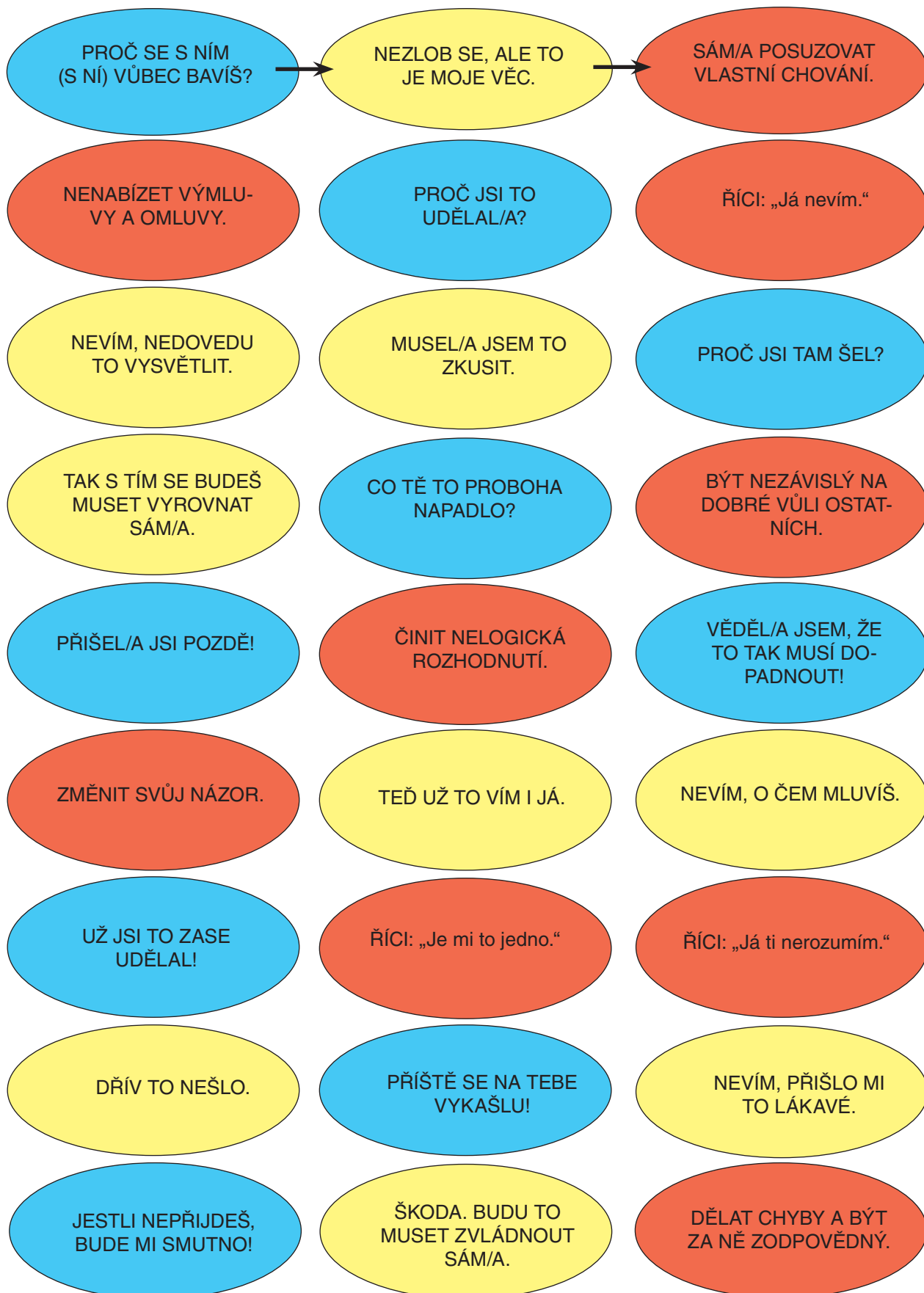
.....
.....

6. EMOCÍ PARTNEROVI BEZ
NÁZOR SVŮJ SDĚLÍM

.....
.....

Umíte reagovat na neoprávněnou nebo manipulativní kritiku? Někdy pomáhá, když si představíte, že váš protějšek místo nepříjemných slov vypouští bublinky. Přiřaďte k sobě trojice podle vzoru: **KRITIKA – REAKCE – UPLATNĚNÉ ASERTIVNÍ PRÁVO**.

Přečetli jste si texty? Vyhledali jste si další informace na internetových stránkách?

Nyní „popustte uzdu své fantazii“ a odpovězte na následující otázky.

Question:	It's David	It's Jakub	It's me
Who is it? 			
How old is he/she? 			
Where does he/she live? 			
What does he/she do? 			
How does he/she help others? 			
Who does he/she rely on? 			
What is his/her purpose? 			

Malá (a pro vás jistě zcela nepotřebná) nápověda:

help others (pomáhat ostatním), rely on (spoléhat na někoho), purpose (životní cíl)

A) NEJDŮLEŽITĚJŠÍ V MÉM ŽIVOTĚ

Do připravených políček vpiš jména nebo označení osob.

(Pokud to nebude možné, můžeš nechat políčko prázdné. Osoby se také mohou opakovat.)

POKUD JSI ODPOVÍDAL/LA PODLE PRAVDY, MÁŠ PŘED SEBOU

SEZNAM NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH OSOB VE TVÉM ŽIVOTĚ

Kdo tě dovede chránit?

Kdo ti radí, co a jak máš udělat?

Kdo určuje, jak se máš chovat?

Kdo tě odměňuje?

Kdo tě někdy trestá?

Kdo je tvým vzorem?

O čí uznání usiluješ?

Koho jsi ochoten poslouchat?

Koho dovedeš ochránit?

Komu radíš, co a jak má udělat?

Komu říkáš, jak se má chovat?

Koho odměňuješ?

Koho někdy trestáš?

Komu jsi vzorem?

Kdo usiluje o tvé uznání?

Kdo je ochoten tě poslouchat?

B) NÁVOD NA POUŽITÍ DOSPĚLÉHO I.

C) NÁVOD NA POUŽITÍ DOSPĚLÉHO II.

NÁVOD NA POUŽITÍ DOSPĚLÉHO

Přečtěte si pozorně celou příbalovou informaci dříve,
než začnete dospělého používat.

Tento dospělý byl předepsán vám.

Nedávejte jej žádné další osobě,
a to ani tehdy, má-li stejné příznaky jako vy.

DOBŘÁ RADA NAD ZLATO

Přiřaď k sobě přísloví, která si navzájem odporují.

Oko za oko, zub za zub

Kdo nic nedělá, nic nepokazí

Ráno moudřejší večera

Protiklady se přitahují

Bez práce nejsou koláče

Každý pták miluje své hnízdo

*Vrána k vráně sedá,
rovný rovného si hledá*

*Nesedávej, má panenko, v
koutě, budeš-li tam sedat,*

Pálí ho dobré bydlo

Líná huba, holé neštěstí

Mluvití stříbro, mlčeti zlato

*Co můžeš udělat dnes,
neodkládej na zítřek*

Lež má krátké nohy

Váhání, výsledek zahání

*Co se v mládí naučíš,
ve stáří jako když najdeš.*

*Ty po mně kamenem
a já po tobě chlebem (biblické)*

*Kam tě nezvou,
tam se nehrň*

*Řekni pravdu a hledej,
kudy utečeš*

Dvakrát měř a jednou řež

*Kdo se v mládí učil leda,
bude v stáří volat: Běda!*

A) TVŮJ VZOR

Připravte sadu karet pro své mladší kamarády.

Na přední stranu můžete použít obrázky, které máte k dispozici, pokud se ale mezi vámi najde někdo výtvarně nadaný, pak má jedinečnou příležitost se projevit.

Už někteří nejste až tolik „v obraze“? Bude potřeba vyhledat nějaké spolehlivé informační zdroje („živé“ by byly zaručeně nejlepší, ale internet a knihovna se taky hodí).

Nezapomeňte využít instrukce, které máte v učebnici. HODNĚ ZDARU....

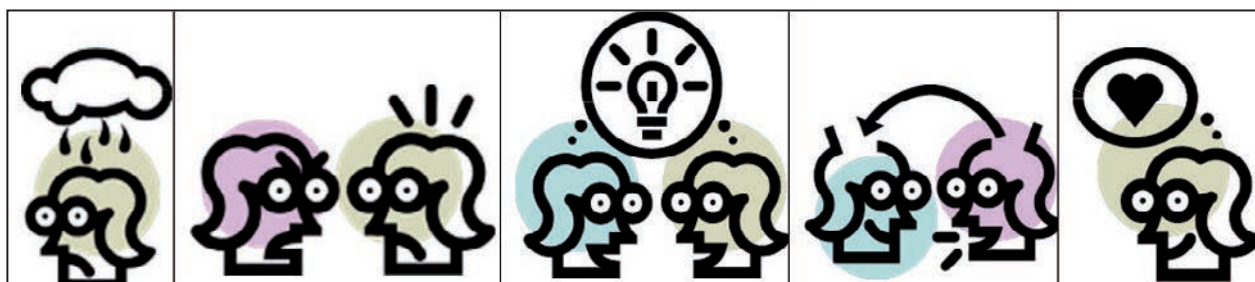

B) JAK JE TO SPRÁVNĚ

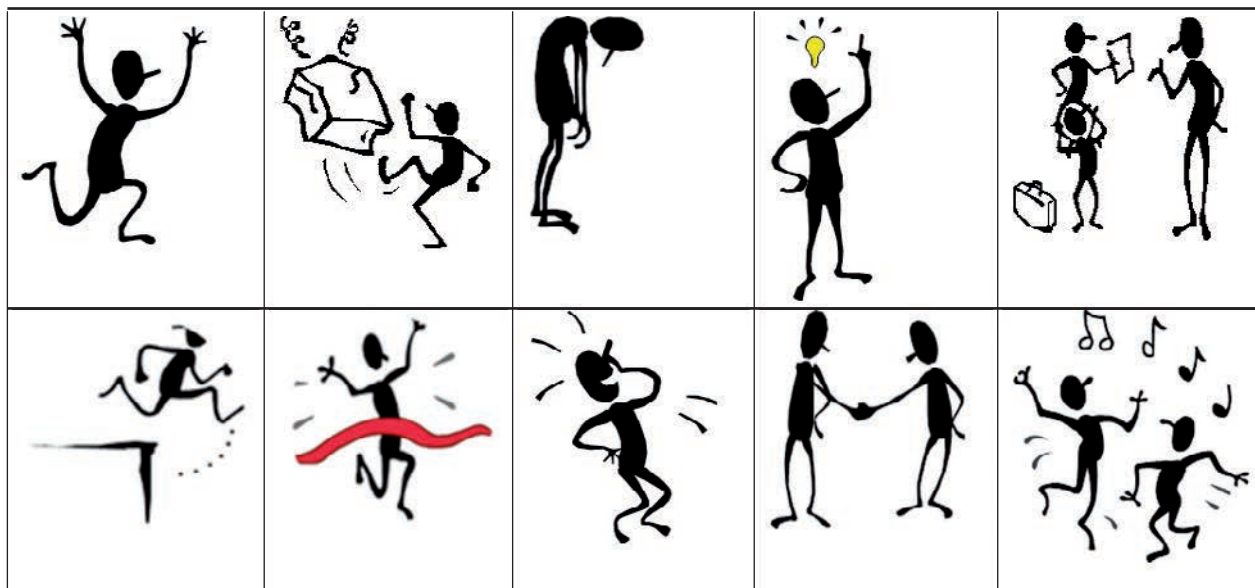
Jak pan Vzteklý přinesl domů nový počítač ...jak to nejdřív nevypadalo dobře ... ale nakonec...

Jak paní Smůlová šla z kadeřnického salónu, ale ... večer chce jít do divadla ... co teď ... kadeřnice má práce nad hlavu...

Jak sprintér Rychlík běžel na světový rekord ... ale ouha ... časomíra se zastavila ... Jaké má možnosti?

AUTOŘI/OZNAČENÍ:	HODNOTIL:
1. ODPOVÍDÁ ZADANÉMU TÉMATU	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
2. JE JASNÁ A SROZUMITELNÁ	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
3. JE ZAJÍMAVĚ SLOHOVĚ ZPRACOVANÁ	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
4. OBSAHUJE VHODNÉ OBRÁZKY A SYMBOLY	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
5. ZAUJME GRAFICKOU ÚPRAVOU	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
6. JE ORIGINÁLNÍ A VTIPNÁ	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
7. CELKOVÝ DOJEM	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
6. NĚCO NAVÍC	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
SOUČET BODŮ:	

AUTOŘI/OZNAČENÍ:	HODNOTIL:
1. ODPOVÍDÁ ZADANÉMU TÉMATU	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
2. JE JASNÁ A SROZUMITELNÁ	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
3. JE ZAJÍMAVĚ SLOHOVĚ ZPRACOVANÁ	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
4. OBSAHUJE VHODNÉ OBRÁZKY A SYMBOLY	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
5. ZAUJME GRAFICKOU ÚPRAVOU	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
6. JE ORIGINÁLNÍ A VTIPNÁ	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
7. CELKOVÝ DOJEM	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
6. NĚCO NAVÍC	0 ↔ 1 ↔ 2 ↔ 3 ↔ 4 ↔ 5 ↔ 6 ↔ 7 ↔ 8 ↔ 9 ↔ 10 MINIMUM MAXIMUM
SOUČET BODŮ:	

KDYŽ VÍM, MOHU JEDNAT

1. V Thajsku je velmi nevychované dotknout se u druhého člověka:

- a) auta
- b) domácího zvířete
- c) klíče od dveří
- d) hlavy

2. Před vstupem do něčího domu v Japonsku byste měli odložit:

- a) šperky
- b) brýle
- c) boty
- d) kalhoty

3. Ve Španělsku byste večeřeli nejpravděpodobněji v čase:

- a) 13.30 hod.
- b) 17.30 hod.
- c) 19.30 hod.
- d) 22.30 hod.

4. V Saúdské Arábii byste neměli svému hostiteli ukázat:

- a) že se potíte
- b) vaše tetování
- c) podrážky své obuvi
- d) své zuby

5. Jste představeni paní Chin Hua Mei z Číny. Budete ji oslovovat paní:

- a) Hua
- b) Chin
- c) Mei
- d) Manners

6. Pokud chcete v Řecku někoho urazit, měli byste:

- a) na něho zamávat roztaženou dlaní
- b) pokusit se zaplatit společnou večeři
- c) dát mu tři malé kamínky
- d) debatovat o počasí

7. Pokud jedete do Toga, očekáváte, že budete jíst:

- a) všechno, co vám předloží
- b) vestoje
- c) pouze to, co je uvařeno
- d) rukama

8. V Bulharsku znamená kývání hlavou směrem dopředu – dozadu:

- a) že jste úplně šílený
- b) ne
- c) děkuji
- d) ano

Lekce
16

9. Pokud v Indonésii rozhněváte nebo zmatete osobu, se kterou se bavíte, tato osoba může reagovat následujícím způsobem:

- a) s křikem utéct
- b) pětkrát vás poklepat po vašem rameni
- c) házet písek na vaše boty
- d) usmívat se

10. Dáma může považovat za lichotku (nikoli urážku), když za ni obchodník „nabídne“ partnerovi několik desítek velbloudů:

- a) v Egyptě
- b) v Srbsku
- c) v Iráku
- d) na Sicílii

11. Pokud nedáte v hotelu alespoň malé spropitné, bude to považováno za urážku:

- a) ve Francii
- b) na Slovensku
- c) v Egyptě
- d) v Chorvatsku

12. Pokud budete při návštěvě v restauraci pospíchat, budou se velmi divit:

- a) v Německu
- b) v Řecku
- c) v Japonsku
- d) ani v jednom z těchto států

13. V Japonsku je vhodné, aby návštěvník přinesl:

- a) hodnotný věcný dar
- b) kytici s osmi květy
- c) něco vlastnoručně uvařeného k jídlu
- d) nic z uvedených možností

14. V Bulharsku je tykání:

- a) možné jen mezi blízkými přáteli
- b) možné a slušné jen mezi obyvateli bulharské národnosti
- c) všeobecně rozšířené a není považováno za nezdvořilost
- d) vůbec se nepoužívá, podobně jako v angličtině

CO SE STALO V TRŽNICI – ČÁST A

Petra, Češka, 29 let:

Potřebovala jsem si rychle koupit nějaké pěkné letní šaty na dovolenou. Kamarádka mi poradila, abych zašla do vietnamské tržnice, kde mají velký výběr a ceny jsou super. Udělala jsem to, ale bylo to na-
posledy. Vietnamci se chovají neuvěřitelně drze.

Přišla jsem ke stánku a pozdravila. Vietnamec mi odpověděl „ano“. Nevšímal jsem si toho a šla jsem ke stojanu s letními šaty. Měli opravdu pěkný výběr. Vietnamec se ke mně přišoural a okouněl, jak vybírám. Jedny oranžové šaty se mi opravdu líbily, tak jsem se zeptala, kolik stojí. Byly za dvě stovky, moc dobrá cena. Pověsila jsem šaty na stojan, dala si ruce v bok a ještě chvíli jsem usilovně přemýšlela, jaká barva by se mi nejvíce hodila. Vietnamec, aniž bych proti něčemu protestovala, mě najednou začal přesvědčovat, že ta cena je opravdu „malá“, že už ji nemůže snížit a že jinde levnější šaty ne-
seženu. Asi mě tím chtěl donutit, abych si je koupila. Nebylo mi to příjemné. Mám přece právo sama posoudit, jak výhodné je pro mě zboží, nepotřebuju k tomu žádné komentáře! Ale šaty se mi líbily.

Vzala jsem je znovu ze stojanu, a abych trochu odlehčila atmosféru, rozverně jsem se zeptala: „Myslíš, že mi budou?“ A on řekl: „Budou, paní, ale dám vám raději větší. Vy jste pěkně tlustá.“ Taková drzost! Řekla jsem mu, co si to dovoluje, a on místo toho, aby se mi omluvil, se začal smát. Ztratila jsem nervy, pořádně jsem mu vynadala, ať se radši naučí slušně chovat, a rychle jsem odešla.

Vietnamci tady nejsou doma, a když už tady chtějí prodávat, měli by aspoň vědět, jak se chovat.

CO SE STALO V TRŽNICI – ČÁST B

Thien, Vietnamec, prodejce oblečení, 35 let:

Do Čech jsem přišel nedávno. Prodávám tady oblečení. Musím říct, že stále ještě nerozumím chování některých Čechů. V kurzu češtiny mě například učili, že dospělým neznámým lidem mám říkat vy (vy-
kat) a že to tak dělají všichni. Snažím se respektovat pravidla slušnosti a všem svým zákazníkům vy-
kám. Oni mi však většinou říkají ty (tykají): „Ukaž mi... Dej mi... Řekni mi...“ Naučili mě správné pravi-
dlo, nebo si mám spíš myslet, že Češi nedodržují svá vlastní pravidla slušnosti a jsou nezdvořilí?

Ale i jinak je pro mě chování některých Čechů nepochopitelné. Nedávno se mi stala zvláštní příhoda s jednou českou zákaznicí. Všechno bylo zpočátku dobré, slušně jsme se pozdravili, ona si začala vybírat šaty. Postavil jsem se do uctivé vzdálenosti od ní, abych byl k ruce, kdyby něco potřebovala. Zeptala se, kolik ty šaty stojí. Byly za dvě stě korun. Zákaznice si dala ruce v bok. Pochopil jsem, že ji cena rozcílila, ale já myslím, že je to pěkná cena za letní šaty, které jinde prodávají třeba za 500 korun. Řekl jsem jí to, ale ona byla čím dál podrážděnější. Pak se zeptala, jestli jí ty šaty budou. Řekl jsem jí, že mám i větší čísla, a dovolil jsem si velice zdvořile ji pochválit, že vypadá pěkně tlustě. Ona se na mě ale rozkřikla, co si to dovoluji! Přivedlo mě to do rozpaků, ale ona se rozčilovala čím dál víc, a nakonec na mě křičela, ať se naučím chovat. Bylo to velice trapné.

Možná jsem té zákaznici něco udělal nebo jsem se choval nějak nepřiměřeně. Chtěl bych se naučit dobře rozumět chování Čechů, aby naše vztahy byly co nejlepší.

Vysvětlení:

Petra přišla na tržnici zjevně v dobré vůli a zdánlivě bez předsudků. Nebyla ale připravena na odlišný komunikační styl Vietnamců. Thien, i přes zjevnou snahu dodržovat společenská pravidla, se stejně jako Petra stal obětí rozdílnosti kulturních zvyků. Ačkoli Thien prošel kurzem českého jazyka, zdaleka se nenaučil o české kultuře dost na to, aby mohl bezchybně komunikovat. Bezchybná komunikace předpokládá nejen znalost významů slov daného jazyka, ale i zvládnutí situačně přiměřených pozdravů, verbálních i neverbálních projevů úcty, vhodných postojů, přípustných gest, posunků, grimas.

Co se vlastně na tržnici stalo?

- ☺ Thien odpověděl Petře na pozdrav „ano“, což je ovšem doslovný překlad z vietnamštiny, který se v Čechách neužívá, takže může být považován za nezdvořilý.
- ☺ Thienovu úslužnost a ochotu „být zákazníkovi k ruce, kdyby něco potřeboval“ interpretovala Petra jako „okounění“.
- ☺ Petra si po zjištění ceny mimoděk dala ruce v bok. Toto gesto ve vietnamské kultuře znamená „jsem rozčilený, naštvaný, zásadně nesouhlasím“. Thien si gesto vyložil jako nesouhlas s cenou, takže začal její výši zákazníci vysvětlovat, což Petra považovala za nepříjemný nátlak.
- ☺ Thien ve snaze zalichotit Petře řekl, že „je pěkně tlustá“. Ve Vietnamu tato zdvořilostní fráze znamená „vypadáte pěkně, blahobytně, jistě se vám vede dobře“. V evropském kontextu, kde je ideálem krásy štíhlost, ba přímo vyhublost, ovšem podobná věta funguje jako urážka.
- ☺ Petra se na Thiena rozkřičela, což je podle pravidel vietnamské etikety společensky naprosto nevhodné. Dát na veřejnosti volný průchod svým negativním pocitům, otevřená nespokojenost či dokonce vztek znamená „ztratit tvář“, tj. ztratit před okolím jakoukoli autoritu.
- ☺ Na Petřinu zlobu reagoval Thien úsměvem, což však Petra považovala za výsměch. Thien si danou situaci vysvětlil jako „trapnou“, byl v rozpacích, proto se smál.

Komunikace zkrachovala na nedostatečné znalosti rozdílných komunikačních pravidel.

PŘEDSUDEK MÁ MNOHO PODOB

RASISMUS

ZNAMENÁ: Diskriminace na základě příslušnosti k rase. Znamená zneužívání kultury jedné skupiny s cílem ponižovat a ničit. V moderní době je nepřipustné rozdělovat lidi podle rasy.

SPOUŠTĚCÍ MECHANISMUS DISKRIMINACE:
(co druhým „vadí“)

PŘÍKLADY:

MOJE OTÁZKY:
(co mi není jasné)

AGEISMUS

ZNAMENÁ: Diskriminace na základě věku (příliš mladí, příliš staří).

SPOUŠTĚCÍ MECHANISMUS DISKRIMINACE:
(co druhým „vadí“)

PŘÍKLADY:

MOJE OTÁZKY:
(co mi není jasné)

SEXISMUS

ZNAMENÁ: Diskriminace na základě pohlaví (mužská x ženská povolání).

SPOUŠTĚCÍ MECHANISMUS DISKRIMINACE:
(co druhým „vadí“)

PŘÍKLADY:

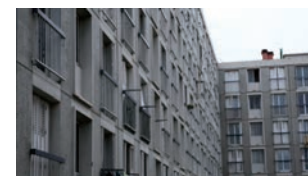
MOJE OTÁZKY:
(co mi není jasné)

ETNICISMUS

ZNAMENÁ: Diskriminace na základě příslušnosti k sociální skupině (rodina, děti, senioři, vesnice, město, sídliště).

SPOUŠTĚCÍ MECHANISMUS DISKRIMINACE:
(co druhým „vadí“)

PŘÍKLADY:

MOJE OTÁZKY:
(co mi není jasné)

PŘEDSUDEK MÁ MNOHO PODOB

KLASISMUS

ZNAMENÁ: Diskriminace na základě ekonomického postavení, vzdělání či pracovního zařazení.

SPOUŠTĚCÍ MECHANISMUS DISKRIMINACE:
(co druhým „vadí“)

PŘÍKLADY:

MOJE OTÁZKY:
(co mi není jasné)

HETEROSEXISMUS

ZNAMENÁ: Diskriminace na základě sexuální orientace.

SPOUŠTĚCÍ MECHANISMUS DISKRIMINACE:
(co druhým „vadí“)

PŘÍKLADY:

MOJE OTÁZKY:
(co mi není jasné)

RELIGIONISMUS

ZNAMENÁ: Diskriminace na základě víry či vyznání.

SPOUŠTĚCÍ MECHANISMUS DISKRIMINACE:
(co druhým „vadí“)

PŘÍKLADY:

MOJE OTÁZKY:
(co mi není jasné)

HLEDÁ SE NÁROD

Jak se tento národ díval na svět:

- Podívej se do zrcadla, nejdřív si smyj vlastní špínu, až pak uč druhé čistotě!
(Dikh pro gendalos, perši mor tele tiri mel, pa'lis šaj sikhaves avres!)
- Kdo nemá chléb, je chudý, kdo nemá rozum, je ještě chudší.
(Kas nane maro – čoro, kas nane godi – mek čoreder.)

Postavení mužů, žen, dětí:

- Správná žena umí obstarat chleba. (Ajsi romňi kampil, savi moro anel.)
- Poslouchej své rodiče, oni snědli více chleba jako ty!
(Šun tire dades, la da, bo jon chale buter maro sar tu!)

Vzájemné vztahy:

- Rom Roma umřít nenechá. (Rom Romes te merel na dela.)
- Co Rom, to muzikant. (So Rom, oda lavutaris.)
- Dáš-li úctu, úcty se ti dostane. (Pativ des, pativ arakhes .)

Vztahy k ostatním národům:

- Nekoukej na naši kůži, dívej se na naše srdce. (Madikh pre amari cipa, dikh pro amaro jilo.)
- Bílý hledá u Roma špínu, Rom úctu. (O parno rodel ko Rom mel, o Rom ko parno.)
- Ukaž gadžovi, že jsi člověk, a on ti ukáže, že i on je člověk. (Sikhav gadžeske, kaj sal manuš, jov tuke sikhavela, hoj the jov hin manuš.)

ÚKOL PRO VÁS:

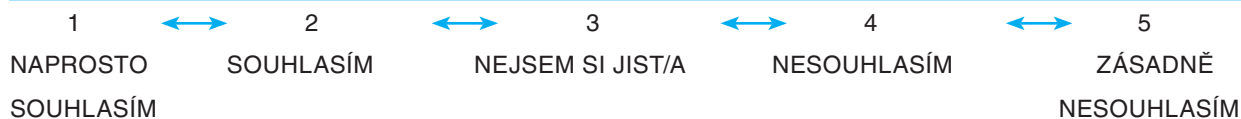
Do příští hodiny si „nastavte radar“ na **všechny informace o Romech**, ať už v přímém styku s nimi nebo zprostředkovaně. Pokud na žádné nenarazíte, vyhledejte náhodný zdroj (například na internetu). K dané informaci se **snazte přiřadit některé ze rčení a přísloví** v pracovním listě, které by dané situaci odpovídalo. Zprostředkujte spolužákům.

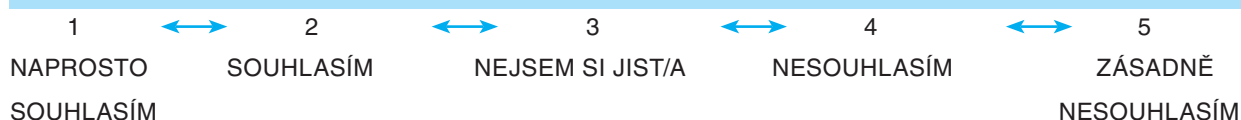
TAK CO JE LEPŠÍ?

Za pomoci názorové škály se vyjádři k následujícím tvrzením

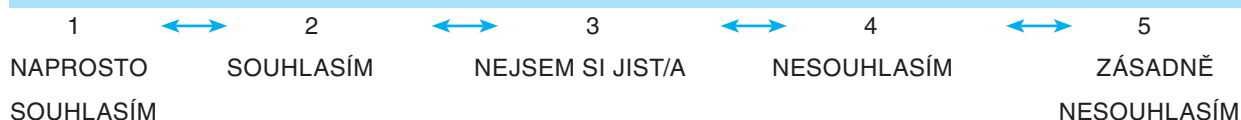
I. Aby bylo manželství pevné a trvalé, musí být manželé stejného vyznání (muslim si vezme muslimku, křesťan křesťanku apod.).

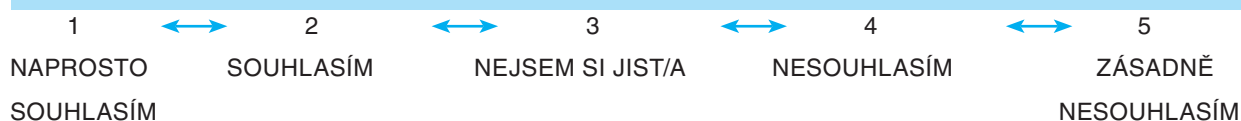
II. Manželství je vždy věcí dohody.

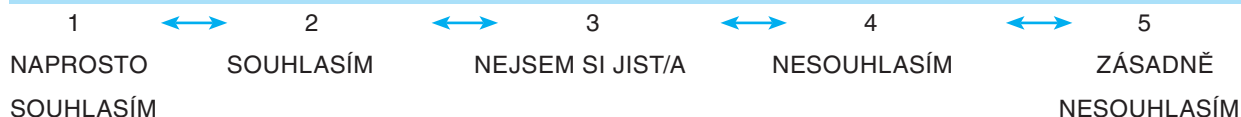
III. Arabským mužům se líbí pouze blondýnky.

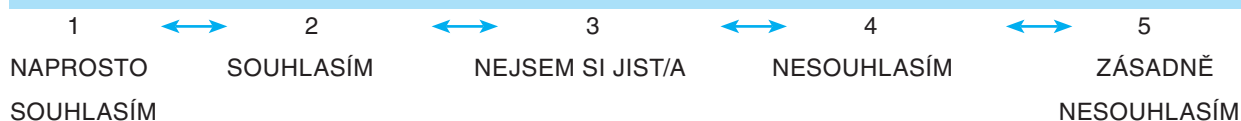
IV. České holky jsou lepší než muslimky.

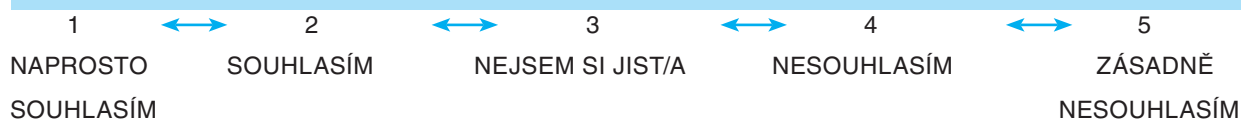
V. Žádní chlapi nejsou tak dobří jako Arabové.

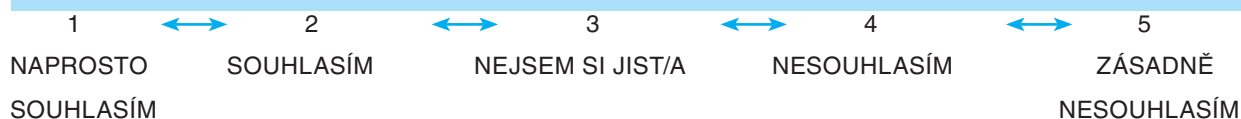
VI. Arabové zavrou ženu doma, hodí jí hadr přes hlavu a nedovolí jí pracovat.

VII. České dívky se oblékají a upravují vyzývavě.

VIII. Vztah muže a ženy v islámské společnosti není rovnoprávný.

IX. Manželství v České republice je založeno na rovnoprávném postavení manželů.

1	↔	2	↔	3	↔	4	↔	5
NAPROSTO SOUHLASÍM		SOUHLASÍM		NEJSEM SI JIST/A		NESOUHLASÍM		ZÁSADNĚ NESOUHLASÍM

X. V manželství mají oba partneři stejné právo rozhodovat o svém životě.

1	↔	2	↔	3	↔	4	↔	5
NAPROSTO SOUHLASÍM		SOUHLASÍM		NEJSEM SI JIST/A		NESOUHLASÍM		ZÁSADNĚ NESOUHLASÍM

XI. V manželství si může každý dělat, co chce.

1	↔	2	↔	3	↔	4	↔	5
NAPROSTO SOUHLASÍM		SOUHLASÍM		NEJSEM SI JIST/A		NESOUHLASÍM		ZÁSADNĚ NESOUHLASÍM

XII. Islám je násilný.

1	↔	2	↔	3	↔	4	↔	5
NAPROSTO SOUHLASÍM		SOUHLASÍM		NEJSEM SI JIST/A		NESOUHLASÍM		ZÁSADNĚ NESOUHLASÍM

XIII. Muslimské ženy jsou na rozdíl od českých obětmi domácího násilí.

1	↔	2	↔	3	↔	4	↔	5
NAPROSTO SOUHLASÍM		SOUHLASÍM		NEJSEM SI JIST/A		NESOUHLASÍM		ZÁSADNĚ NESOUHLASÍM

XIV. Rozvedená žena trpí, protože se o ni nikdo nepostará.

1	↔	2	↔	3	↔	4	↔	5
NAPROSTO SOUHLASÍM		SOUHLASÍM		NEJSEM SI JIST/A		NESOUHLASÍM		ZÁSADNĚ NESOUHLASÍM

XV. Je lépe, když si muž vezme druhou ženu a o obě se postará, než když opustí manželku a odejde k jiné ženě.

1	↔	2	↔	3	↔	4	↔	5
NAPROSTO SOUHLASÍM		SOUHLASÍM		NEJSEM SI JIST/A		NESOUHLASÍM		ZÁSADNĚ NESOUHLASÍM

XVI. Rozdílný přístup k manželství vždy souvisí s vyznáním (vírou, náboženstvím).

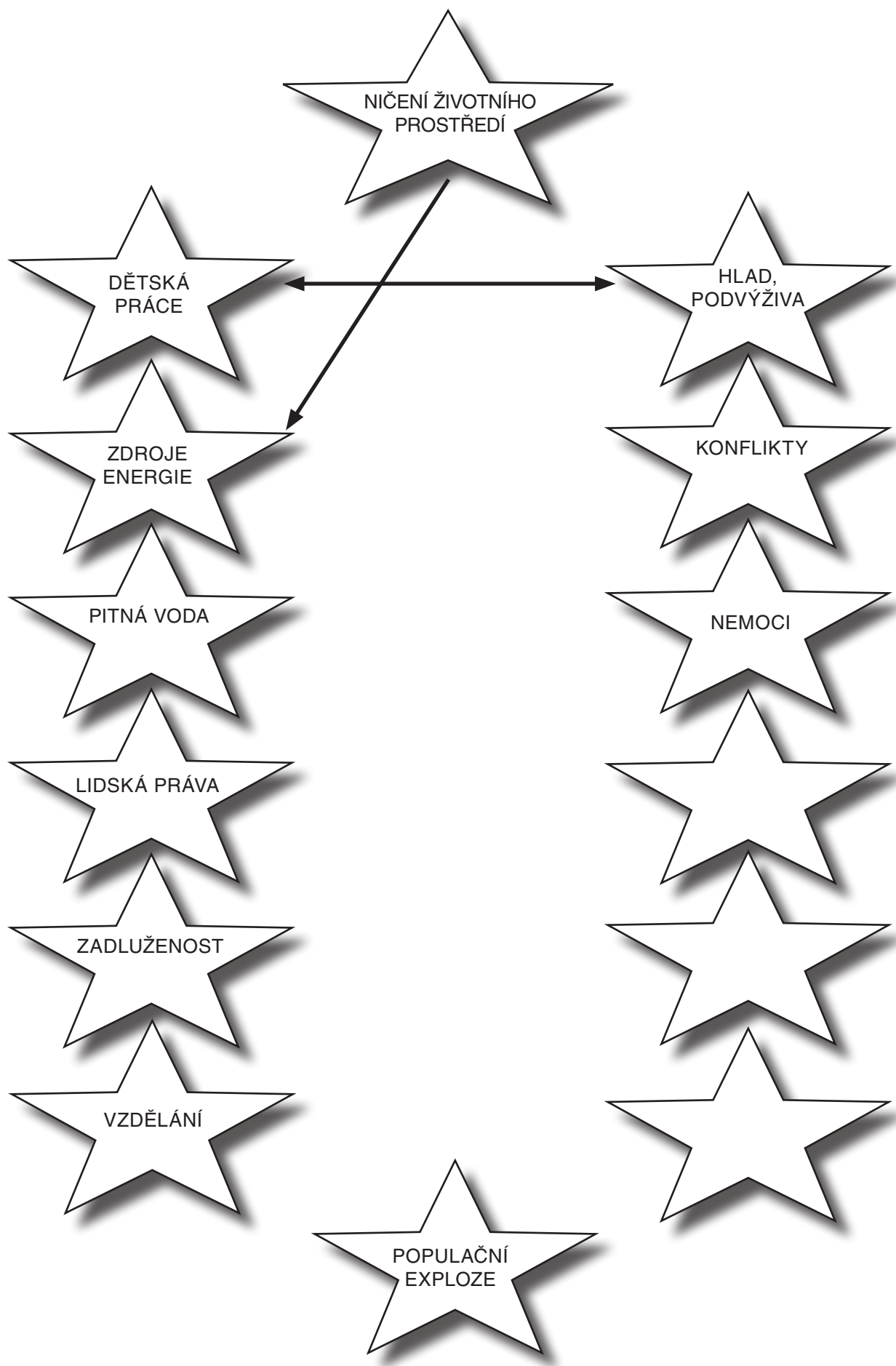
1	↔	2	↔	3	↔	4	↔	5
NAPROSTO SOUHLASÍM		SOUHLASÍM		NEJSEM SI JIST/A		NESOUHLASÍM		ZÁSADNĚ NESOUHLASÍM

ÚKOL PRO VÁS:

Pracovní list si vezměte domů a pomocí barevných tužek zaznamenejte hodnocení alespoň **jednoho člena rodiny**. Liší se vaše hodnocení? Proč tomu tak je?

A) PAVUČINA GLOBÁLNÍCH PROBLÉMŮ

<p>OBLAST PROBLÉMU:</p> <p> Ohrožení životního prostředí I.</p>	<p>POKYNY K PRÁCI:</p> <p>Pokuste se najít příčiny a následky ničení životního prostředí. Zaměřte se na:</p> <ul style="list-style-type: none"> tropické deštné pralesy (význam pro planetu); postupné vymírání druhů (o co přicházíme); rozšiřování pouští (co ho způsobuje, důsledky).
<p>OBLAST PROBLÉMU:</p> <p> Ohrožení životního prostředí II.</p>	<p>POKYNY K PRÁCI:</p> <p>Pokuste se najít příčiny a následky ničení životního prostředí. Zaměřte se na:</p> <ul style="list-style-type: none"> znečištění atmosféry (čím je způsobeno, negativní důsledky); skleníkový efekt (globální oteplování); ozónovou díru (význam ozónu, příčiny poškození).
<p>OBLAST PROBLÉMU:</p> <p> Problémy Násilí</p>	<p>POKYNY K PRÁCI:</p> <p>Pokuste se zamyslet nad:</p> <ul style="list-style-type: none"> příčinami válečných konfliktů dříve a nyní; smyslem zbrojení; dalšími formami násilí (terorismus, mezinárodní zločin, obchod s narkotiky).
<p>OBLAST PROBLÉMU:</p> <p> Populační problémy</p>	<p>POKYNY K PRÁCI:</p> <p>Pokuste se odpovědět na otázky:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kolik procent populace planety žije v rozvojových zemích? Jaké tradiční důvody vedou rodiče v rozvojových zemích k tomu, aby měli více dětí? S jakými problémy podle vás se potýkají rodiny s mnoha dětmi v rozvojových zemích?
<p>OBLAST PROBLÉMU:</p> <p> Zdravotní problémy</p>	<p>POKYNY K PRÁCI:</p> <p>Pokuste se zamyslet nad otázkami:</p> <ul style="list-style-type: none"> Jaké zdravotní problémy trápí obyvatele rozvojových zemí? Jaké civilizační nemoci postihují obyvatele vyspělých států? Proč je AIDS tak závažná nemoc?

ÚKOL PRO VÁS:

V této hodině jsme si shrnuli a objasnili některé informace týkající se globálních problémů na Zemi. Nové informace vás možná překvapily a zaskočily. V průběhu následujícího týdne se všichni pokuste z nového úhlu pohledu zhodnotit své vlastní jednání (popřípadě jednání vaší rodiny). **Pohovořte si o tom s rodiči, prarodiči nebo sourozenci.**

C) MAPUJEME MYŠLENKY

✎	Od konce 2. světové války do začátku 80. let 20. století vzniklo 130 vojenských konfliktů. Od roku 1980 do současné doby je to celkem více než 500 konfliktů.
✎	Největší armády mají Čína, Rusko a Spojené státy.
✎	Jestliže Spojené státy věnují na zbrojení 5 % za státního rozpočtu, pak v některých rozvojových zemích je to 30 % i více. Takový stát se pak chová bezohledně vůči vlastním lidem.
✎	Dnes naštěstí nehrozí globální vojenský konflikt, ve světě však probíhají desítky místních konfliktů.
✎	Státy musí čelit organizovanému zločinu a terorismu.
†	V rozvojových zemích žije přes 80 % světové populace. Převažují v nich lidé mladších věkových kategorií, tedy lidé, kteří chtějí a mají děti.
†	Proč mají lidé v rozvojových zemích více dětí? Rodiče věří, že více dětí se o ně lépe postará ve stáří a nemoci.
†	Proč mají lidé v rozvojových zemích více dětí? Důvodem je levná pracovní síla.
†	Řešení? Čína zastavila populační růst za cenu tvrdých opatření vůči rodičům a prosazováním potratů.
†	Řešení: Ve všech zemích, které se dostaly na vyšší hospodářskou úroveň, se stabilizoval růst populace.
🏠	V rozvojových zemích stále řadí nemoci, kterých se Evropa zbavila ve středověku – malárie, tyfus, lepra.
🏠	Odstranění nakažlivých nemocí v rozvojových zemích brání nedostatek peněz, léků a předsudky lidí.
🏠	Obyvatelé v rozvojových zemích trpí nemocemi oběhového systému a nádorovými onemocněními.
🏠	Hrozbou pro lidstvo se stala nemoc AIDS.
🏠	Řada lidí trpí zdravotními problémy v důsledku kouření, požívání alkoholu a drog.

	Tropické deštné pralesy jsou „plíce“ planety. Lidstvo se už zbavilo 40 % těchto plic.
	Tropické deštné pralesy pokrývají 6 % povrchu Země, ale je v nich 40 % všech živočišných a rostlinných druhů.
	Biodiverzita (rozmanitost druhů) je dosud nedoceněným přírodním zdrojem – léky, nové potraviny, chemický průmysl a textilní průmysl.
	Podle některých odhadů může do roku 2010 zmizet až polovina rostlinných a živočišných druhů.
	Desertifikace (rozšiřování pouští) ohrožuje značné plochy zemědělské půdy určené pro pěstování plodin a chov dobytka.
	Znečištění vody a ovzduší patří mezi nejviditelnější a nejměřitelnější způsoby ohrožení prostředí.
	Skleníkový efekt je způsoben odpadními plyny hromadícími se v atmosféře. Ty propouštějí paprsky k zemi, nikoli však nazpět.
	V důsledku skleníkového efektu dochází ke změnám klimatu (oteplování a ochlazování) a s tím spojenému postupu pouští a zvyšování hladiny moří.
	Ozónovou vrstvu, která chrání zemi před účinky ultrafialových paprsků, narušují freony.
	Freony stoupají do atmosféry 15–50 let. Přestaneme-li je používat, situace se zlepší až po několika desetiletích.

SKUPINA I.

Pracujte na stránkách www.omdc.cz/nadacni-fond/ – JAK POMOCI DĚTEM V AFRICKÉ KENI

Vytvořte **výukový plakát** nebo prezentaci obsahující tyto informace:

1. Co je to DMS: jednorázová/roční
2. Typy pomoci:
 - a/ příspěvek na stavbu dětského domova (jen základní informace)
 - b/ příspěvek na jídlo a léky pro děti
 - c/ adopce na dálku (jen základní informace)

NEZAPOMEŇTE NA FOTOGRAFIE A ILUSTRACE

SKUPINA II.

Pracujte na stránkách www.omdc.cz/nadacni-fond/ – ADOPCE NA DÁLKU – ČASTÉ OTÁZKY A ODPOVĚDI

Vytvořte **výukový plakát** nebo **prezentaci** obsahující tyto informace:

1. Co je to adopce na dálku?
2. Jak si adoptovat dítě?
3. Proč je adopce dětí na dálku důležitá?

NEZAPOMEŇTE NA FOTOGRAFIE A ILUSTRACE

SKUPINA III.

Pracujte na stránkách www.omdc.cz/nadacni-fond/ – STAVBA DĚTSKÉHO DOMOVA

Vytvořte **výukový plakát** nebo **prezentaci** obsahující tyto informace:

1. Pro koho je dětský domov určen?
2. Aktuální informace o stavbě a využití domova?
3. Jak je možné se stavbou a provozem domova pomoci?

NEZAPOMEŇTE NA FOTOGRAFIE A ILUSTRACE

SKUPINA IV.

Pracujte na stránkách www.omdc.cz/nadacni-fond/ – OMDC AKCE NA PODPORU DĚTÍ V KENI

Vytvořte **výukový plakát** nebo **prezentaci** obsahující tyto informace:

1. Z aktuálních informací vyberte nejméně **pět typů akcí**, které se zaměřují na získání finančních prostředků pro děti v Keni.
2. Ke každé přidejte stručné informace.

NEZAPOMEŇTE NA FOTOGRAFIE A ILUSTRACE

SKUPINA V.

Pracujte na stránkách www.omdc.cz/nadacni-fond/ – JINÉ NADAČNÍ FONDY PRO AFRIKU

Vytvořte **výukový plakát** nebo **prezentaci** obsahující tyto informace:

1. Z aktuálních informací vyberte nejméně **pět dalších nadačních fondů**, které se zaměřují na pomoc v rozvojových zemích.
2. Můžete hledat i na jiných stránkách charity.
3. Ke každému fondu přidejte stručné informace.

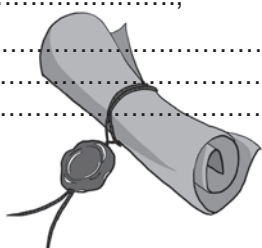

NEZAPOMEŇTE NA FOTOGRAFIE A ILUSTRACE

SMLOUVA SE SEBOU SAMÝM

SMLOUVA SE SEBOU SAMÝM

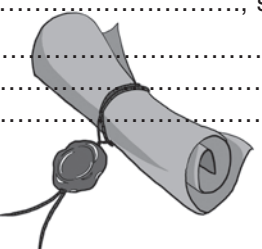
Já,, se zavazuji,
že.....
.....
.....
Datum:.....

Podpis.....

SMLOUVA SE SEBOU SAMÝM

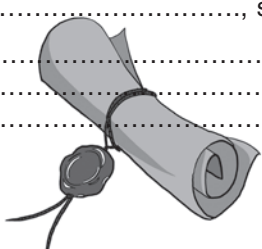
Já,, se zavazuji,
že.....
.....
.....
Datum:.....

Podpis.....

SMLOUVA SE SEBOU SAMÝM

Já,, se zavazuji,
že.....
.....
.....
Datum:.....

Podpis.....

hněv nervozita stud zvědavost hrůza smutek
zúřivost vztek cituplnost zodpovědnost překvapení naděje
touha pokora čest žal nenávisť takt
štěstí pohrdání rozhořčenost deprese obava
sobectví pochopení úzkost láska škodolibost
soudit nesnášenlivost zloba
pochopení úcta hrdost zděšení přijetí
solidarita zoufalství odpor něžnost
úlek vina laskavost klid
závist podpora sounáležitost averze
starost ostuda lžas poníženost mírnost spokojenost
euforie pohoda souznění radost spřízněnost hnus melancolie
epu vyčítky svědomí lítost laskavost kajícínost harmonie
stesk zadostučení rozkoš údiv šok zbožňování
podráždění uchvácení oddanost nadšení opovržení

Vyberte si jedno ze dvou témat – zrození, nebo smrt.
Pokuste se vyjádřit, co se asi děje s člověkem ve chvíli,
kdy přichází na svět či z něho odchází.
Ve svých představách se zaměřte na okamžik,
kdy člověk začíná dýchat či dýchat přestává.
Co mu přitom probíhá myslí?
(Vybarvi pocity, které sis zvolil/a.
Pokus se také zamyslet nad barvou,
kteou danému pocitu přiřadíš.)

A) KLÍČE K POZNÁNÍ

Pokus se přiřadit pojmy k příslušným kategoriím. Teprve potom si ověř správnost pomocí klíčů a zámeků.

JUDAISMUS	KŘESŤANSTVÍ	BUDDHISMUS HINDUISMUS	ISLÁM
			

NIRVÁNA

RAMADÁN

DAVIDOVA HVĚZDA

KŘEST

MONOTEISMUS

LÁMA

MINARET

ŠABAT

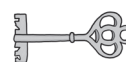
MUHAMMAD

SEDMIRAMENNÝ
SVÍCEN

MEDITACE

PAPEŽ

HOSTIE

BIBLE

TÓRA

KORÁN

ALLÁH

PŮLMĚSÍC

RABÍN

SYNAGOGA

JÓGA

UPANIŠÁDY

PŘEVŤĚLOVÁNÍ

JEŽÍŠ KRISTUS

PESACH

NOVÝ ZÁKON

MEŠITA

BUDDHA

STARÝ ZÁKON

MOJŽÍŠ

MUSLIM

POLYTEISMUS

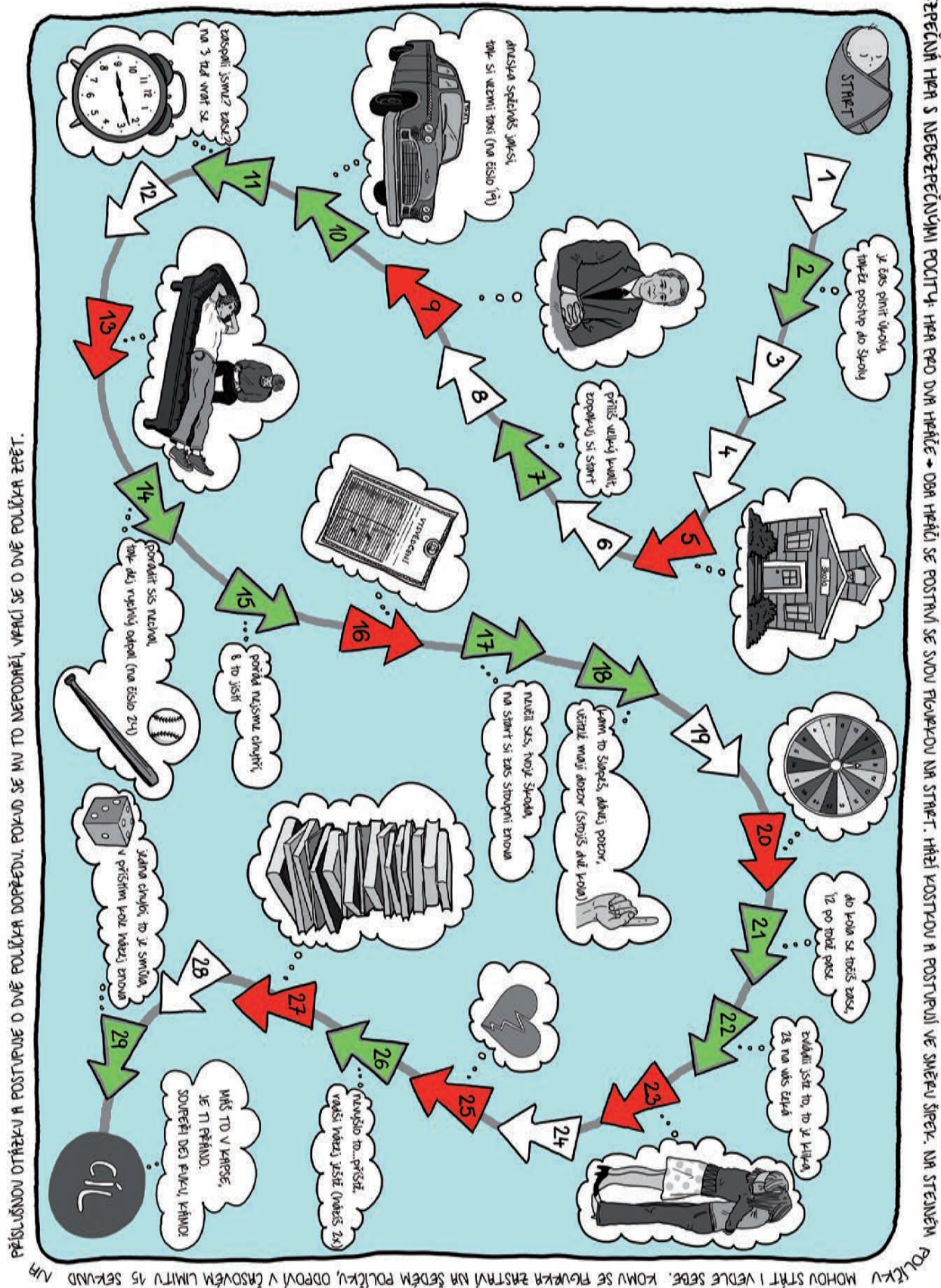

KŘÍŽ

B) KDO HLEDÁ, NAJDE (SE)

SYNAGOGA	Židovská modlitebna	PŘEVTELOVÁNÍ	Stěhování duší
MOJŽÍŠ	Židovský náboženský vůdce	NIRVÁNA	Dosažení stavu osvobození a klidu
DAVIDOVA HVĚZDA	Židovský symbol	JÓGA	Soubor speciálních cvičení
SEDMIRAMENNÝ SVÍCEN	Židovský symbol	LÁMA	Tibetský buddhistický duchovní
STARÝ ZÁKON	Část Bible, kterou vytvořili Židé	POLYTEISMUS	Uctívání více bohů
PESACH	Židovský název pro Velikonoce	BUDDHA	Osvícený
RABÍN	Židovský duchovní	UPANIŠÁDY	Posvátné knihy hinduismu
ŠABAT	Židovský svátek slavený v sobotu	MEDITACE	Soustředěné ponoření do vlastních myšlenek
KŘEST	Křesťanský náboženský obřad	MINARET	Součást mešity, vysoká věž
HOSTIE	Křesťanský obřadní symbol	RAMADÁN	Islámský měsíc, ve kterém se drží půst
BIBLE	Posvátná kniha judaismu a křesťanství	KORÁN	Svatá kniha islámského náboženství
NOVÝ ZÁKON	Část Bible, kterou přidali křesťané	MEŠITA	Muslimská modlitebna
JEŽÍŠ KRISTUS	Ústřední postava křesťanství – jeho symbol	MOHAMED	Islámský prorok
KŘÍŽ	Křesťanský symbol	PŮLMĚSÍC	Symbol islámu
PAPEŽ	Nejvyšší katolický duchovní	MUSLIM	Vyznavač islámu
MONOTEISMUS	Víra v jediného Boha	ALLÁH	Jediný islámský Bůh

BEZPEČNÁ HRA S NEBEZPEČNÝMI POCITY

ÚKOLY:

5. Ve škole zjišťuješ, že se od druhých v mnohém odlišuješ. Vyjmenuj rychle tři výhody tohoto faktu.
9. Dostáváš se do stresové situace. Musíš prozradit řediteli, jak to bylo s tou rozbitou tabulí. Proč je dobře, že už se to ví... Třemi důvody přesvědč své spolužáky.
13. Nemůžeš se rozhodnout, jakou školu si vybrat. Rodiče tě objednali k psychologovi. Kamarádi se ti posmívají. Uzemni je svými znalostmi (tři tvrzení), k čemu může být psycholog dobrý.
16. Propadáš ze dvou předmětů, čekají tě „opravky“. Najdi tři klady této překerní situace.
20. Přijímačky byly fiasko. Musíš do druhého kola. Najdi alespoň jednu pozitivní věc.
23. S kamarádem/kou jste si moc přáli dostat se na stejnou střední. Nevyšlo to. Jak se navzájem povzbudíte? Co pozitivního vás i tak čeká? (Uveď dva kladné názory.)
25. Konec roku znamenal rozchod s tvou láskou. Co krásného přinesou prázdniny? (Uveď tři plány na prázdniny.)
27. Rodiče tě „za odměnu“ přihlásili na prázdninovou školu. Ještě jednou se „vzmuž“ a vymysli tři pozitiva.

A) PARTNERSKÁ LABORATOŘ (PÁNOVÉ)

Co rozhoduje o tom, že se k sobě hodíme? Sotva to bude to, že „On“ je černovlasý a „Ona“ je blondýna. Partnerství mezi mužem a ženou, láska, manželství jsou složité vztahy, v nichž vystupují do popředí vhodné nebo nevhodné vlastnosti a vzorce chování.

Jaké partnerské vztahy mají podle vás naději na úspěch?

<p>ROMANTICKÝ SNÍLEK</p> 	<p>Je to romantik tělem i duší. Pravidelně své vyvolené nosí květiny a čokoládu a při večeři zapaluje desítky svíček. Často volá, aby jí řekl, jak na ni právě myslí. Při rozhovorech hledí partnerce hluboko do očí a rád rozebírá své i její pocity.</p>	<p>Co tento typ nabízí: Ženy zbožňují, když je někdo hýčká, naslouchá se zájmem a ocení jejich půvab. A to pravý romantik umí. Používá taková gesta, jako jsou objetí, jemný polibek a pohlázení, aby naznačil, co k ní cítí. Zároveň se nestydí své city přímo vyjít a dokáže se okamžitě vcítit do partnerčiny nálady.</p>
<p>SEBEVĚDOMÝ BOSS</p> 	<p>Je si sebou a svým jednáním na 100 % jistý a nikdy nepochybuje. Na veřejnosti je průbojný a důrazný, dává najevo svou sílu a sebekontrolu. Nikdy nežárí na jiné muže, necítí se jimi ohrožený.</p>	<p>Co tento typ nabízí: Ženy velmi přitahují rozhodní a sebevědomí muži. Když si muž myslí, že je neodolatelný, je tu možnost, že i jeho partnerka si začne myslet to samé. Tento typ mužů nepotřebuje na určité věci od žen souhlas – a to je dělá ještě atraktivnějšími. Většinou jde o politiky, vysoce postavené manažery, úspěšné podnikatele a filmové hvězdy.</p>
<p>ROZEVLÁTÝ UMĚLEC</p> 	<p>Tito muži jsou sice podobní romantikům, ale na rozdíl od nich jsou velmi spontánní a žijí pro danou chvíli. Aby ženu okouzlili, použijí svou kreativitu. Mohou nás dostat písni, kterou nám složili, nebo obrázkem, který namalovali právě jen a jen pro nás.</p>	<p>Co tento typ nabízí: Ženy prostě chtějí být obdivovány a cítit se jedinečně. A aby to tak bylo, nejlepší je, když muž použije svou múzu nebo inspiraci. Žena ocení mužovo kreativní myšlení i to, že tvoří jen a jen pro ni.</p>
<p>ZÁHADNÝ CIZINEC</p> 	<p>Pochází ze vzdálené, pro nás exotické země, má rozkošný přízvuk nebo odlišné, u nás nezvyklé názory a zvyky. A to ženy velmi přitahuje. Ale on nemusí být zrovna opravdovým cizincem, aby zaujal. Pokud je zcestovalý a ovládá několik jazyků, dojem šarmantního cizince dovede zdatně vyvolat.</p>	<p>Co tento typ nabízí: Má prostě charisma. O nic víc tu nejde. Tajemství a nepoznané věci jsou tak lákavé. Ženy si tyto muže vyberou proto, aby poznaly něco nového. Ale vystřízlivění přijde tehdy, když na sebe narazí dvě různé kultury: rozdílné názory, jiné osobní hodnoty.</p>
<p>NESPOUTANÝ JAKO PTÁK</p> 	<p>Tento typ muže jde tam, kam ho vítr odnese. A jde většinou o nějaké dech vyrážející dobrodružství. Jezdí na motorce, okamžitě si vezme volno v práci, aby vzal partnerku na lákavý last minute, a ve skutečnosti se vůbec nestará o důsledky svého jednání. Prostě si počká, co přinese život.</p>	<p>Co tento typ nabízí: Mnoho žen touží po neodolatelném rebelovi. Milují jeho bezstarostný přístup a čekají, že tak budou žít i ony. Duch „zlého chlapce“ přináší do vztahu špetku mladosti a ženy se svého divocha pokoušejí krotit. I když šance, že se to zdaří, je minimální.</p>
<p>VĚČNÝ HLEDAČ SPŘÍ- ZNĚNÉ DUŠE</p> 	<p>Je zvláštní, je jiný a nikdo mu nerozumí. Jeho duše je složitá a naznačuje, že mu obyčejná žena nemůže rozumět. Stále hledá tu pravou, nenachází, spálí se, a to ho trápí. Jeho bývalá ho vůbec nechápala, jeho rodina se mu odcizila. Je prostě nikým nepochopený.</p>	<p>Co tento typ nabízí: Tento typ dovede vzbudit v ženě představu, že ona je ta pravá a spasí ho. Myslíte si, že právě na vás čekal a jen vy pochopíte jeho zvláštnosti a složitou povahu. Ale pozor, i když si budete myslet, že už je jen váš, on je věčný nespokojenec a hledat bude zase dál.</p>
<p>ZAJÍMAVÝ INTROVERT</p> 	<p>Je to typ muže, který je nepolapitelný a neuchopitelný. Má svá tajemství a trvá mu hodně dlouho, než o sobě něco poví. Je obestřen kouzlem nepoznaného. Je uzavřený do sebe, hovoří obecně, o sobě mlčí. To ženy přitahuje. Chtějí se mu dostat na kobytku, dozvědět se o něm víc.</p>	<p>Co tento typ nabízí: Je obestřen tajemnou aurou, chrání si své soukromí, ale je to často jen divadlo a strategie. Ví, že jeho postoj ženy láká a vábí. Naznačuje, že prožil cosi nestandardního, své soukromí pomaličku a promyšleně dávákuje. A to jeho partnerku stále udržuje v příjemném napětí.</p>

B) PARTNERSKÁ LABORATOŘ (DÁMY)

Co rozhoduje o tom, že se k sobě hodíme? Sotva to bude to, že „On“ je černovlasý a „Ona“ je blondýna. Partnerství mezi mužem a ženou, láska, manželství jsou složité vztahy, v nichž vystupují do popředí vhodné nebo nevhodné vlastnosti a vzorce chování.

Jaké partnerské vztahy mají podle vás naději na úspěch?

HODNÁ HOLKA 	<p>Je to anděl. Je hodná, milá, vše povolí, každému pomůže, směje se jak sluníčko a neublížíla by ani mouše. Často může být také zakřiknutá, snadno ovlivnitelná či plačtivá. Muži je vnímají spíše jako dobré kamarádky a uchylují se k nim, až když jsou zklamáni jinými vztahy.</p>	<p>Co tento typ nabízí: U takové partnerky bude mužům všechno procházet, protože tyto typy žen muži často využívají. Ale ony se o ně přesto starají, pomáhají jim z problémů a tolerují i to, za co by je jiné už dávno vyhodily. Ale tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se pověstné ucho utrhne.</p>
KŘEHKÁ KVĚTINKA 	<p>Jsou něžné a křehké a jejich nejoblíbenější barvou je samozřejmě růžová. Potřebují muže, který je ochrání od zlého světa, zabije pavouka, odnese těžké tašky, ale poradí si i s pobudou, který je před samoobslouhou obtěžuje. Mohou být trochu hysterické, ale uchlácholit je je lehké.</p>	<p>Co tento typ nabízí: Její partner nikdy ani na vteřinu nemůže pochybovat, jak moc ho miluje a potřebuje. Ten pocit mužnosti, který svému partnerovi zajišťují, stojí za to. Muži je chtějí rozmazlovat a hýčkat a očekávají za to, že si křehké květiny bez protestů nechalí řídit život. Problém nastává ve chvíli, kdy křehká květinka vyrostle v odolný košatý keř.</p>
SPORTOVKYNĚ 	<p>Mají sport za svůj velký koníček, dokážou tolerovat mužovy jiné koníčky a podporovat je v nich. Domácnost jim moc neříká, ale nezanedbávají ji. Nejsou žárlivé. Někdy to se sportem přehánějí, a zanedbávají proto muže a rodinu.</p>	<p>Co tento typ nabízí: Hodí se pro muže podobně zaměřené. Na muže svých snů nic nehraje, protože to ani nejde – svaly si prostě ani mistryně světa vymyslet nedokáže. Jsou přímé, nenechají hormony, aby jimi cloumaly, a v neposlední řadě si udržují zdraví a životní svěžest do pozdního věku.</p>
MÓDNÍ IKONA 	<p>Tyto ženy mají štěstí. Na ně letí všechny typy mužů. A čím je žena výzývavější, tím více má nápadníků. Kdo by taky odolal ideálním míram modelky v dokonalém outfitu a účesu. Tyto ženy si mohou vybírat a „přehazovat nápadníky vidlemi“.</p>	<p>Potřebují sice člověka, který jim pomůže s nemalými investicemi do vzhledu a šatníku, nabízejí však reprezentativní vzhled, který zvyšuje mužovu prestiž. Dokáží muže motivovat k osobnímu nebo profesionálnímu růstu, protože je vždy celá řada čekatelů připravených partnera nahradit.</p>
ÚSPĚŠNÁ ŽENA 	<p>Podle obecných představ jsou úspěšné, finančně zajištěné a vše si dokážou skvěle zorganizovat. Poznáte je tak, že mají paní na úklid, k večeri jedí objednanou pizzu, usínají s notebookem. Samy potřebují hodně svobody a poskytují ji i partnerovi.</p>	<p>Co tento typ nabízí: Nebudou partnera peskovat za kapající kohoutek, protože si objednájí instalatéra, a ani je nebude mrzet, že to něco stálo. Jednoduše si ve všem poradí samy. Jsou nezávislé. Společného času moc není, ale když je, tak to stojí za to. Tyhle ženy jsou mužům rovnocennými partnery a skvěle je reprezentují.</p>
HOSPODYŇKA 	<p>Je to takový vyloženě rodinný typ, dokonalá hospodyňka, dokonalá manželka a dokonalá matka. Ženy hospodyně jsou často vyrovnané, plaché, skromné, pracovité. Jejich minusem ovšem bývá, že bývají navíc žárlivé, nemají žádné koníčky, jsou tvrdohlavé a přehnaně spořivé.</p>	<p>Co tento typ nabízí: Uklizená domácnost, košile srovnané do komínků a denně teplá večere, žádné pokusy o emancipaci, žádné hádky o to, kdo dnes vynese odpadkový koš. Dodržení tradičních rolí „žena ochránkyně rodinného krbu“ a „muž živitel“. I když si často myslí něco jiného, dokáží v mužích vzbudit dojem, že jsou pány tvorstva.</p>
INTELEKTUÁLKA 	<p>Ráda mluví o závažných tématech, proti všemu protestuje, netradičně se obléká a o domácnost se stará jen okrajově. Nejlépe se dá vyjít se ženou intelektuálkou, která je zároveň dobrá hospodyňka a své „intelektuálství“ si užívá jako zajímavý a přitažlivý životní postoj.</p>	<p>Co tento typ nabízí: Intelektuálka rozhodně nemusí být šedá myš, která jenom leží v knížkách, vede hlubokomyslné debaty a postrádá jakýkoliv sexappeal. Čistokrevné intelektuálky nejsou příliš vhodné pro muže, kteří vyžadují striktní rozdělení rolí (žena pečuje o domácnost, chlap vydělává), ale protože jsou rozumově založené, nebudou muže obtěžovat přehnanými citovými výlevy.</p>

A) KDO S ČÍM ZACHÁZÍ, TÍM TAKÉ SCHÁZÍ

BUDE MÍT CASANOVA KONKURENCI?

	TEST PRO CHLAPCE	ANO	body	NE	body	celkem
1	Někdy slibuji více, než mohu splnit.					
2	Rád se starám o druhé.					
3	Mám rád společnost.					
4	IntelIGENCE u dívek mě nezajímá.					
5	Snažím se prosadit se za každou cenu..					
6	Osudy druhých mě příliš nezajímají.					
7	Často a rád nosím dívkám květiny.					
8	Nemám rád rozruch a komplikace.					
9	Dívky jsou pro mě především erotickým objektem.					
10	Se zdravím nemám problémy.					
11	Rád zůstávám na jednom místě a nemám rád změny.					
12	Budoucností se příliš nezabývám.					
13	Od okolí nežádám pozornost a obdiv.					
14	Rád se dívám dlouho na televizi.					
15	Často se bojím, abych se nezesměšnil.					
POČET ZÍSKANÝCH BODŮ						

DOBRÁ VÍLA, NEBO XANTIPA?

	TEST PRO DÍVKY	ANO	body	NE	body	celkem
1	Velmi ráda pozoruji východ a západ slunce.					
2	Skoro na každém člověku je něco přitažlivého.					
3	Je důležitější, abych byla oblíbená než úspěšná.					
4	Raději volím muže přitažlivého než s porozuměním.					
5	Za neuvážené jednání musí následovat trest.					
6	Člověk musí být neustále ostražitý.					
7	Dost často mi jdou na nervy i maličkosti.					
8	Myslím, že nejsem urážlivá.					
9	Na své pravdě si stojím za každou cenu.					
10	Nevěra je znakem nudy, ne narušeného manželství.					
11	Ráda se dívám do plamenů ohně.					
12	Nejraději jsem sama.					
13	Nesnáším pohled na cizí bolest.					
14	Myslím, že moudřejší vždycky ustoupí.					
15	Nesnáším bázlivé a uťňukané lidi.					
POČET ZÍSKANÝCH BODŮ						

B) KDO S ČÍM ZACHÁZÍ, TÍM TAKÉ SCHÁZÍ

VYHODNOCENÍ CHLAPCI		
Za každé ANO u otázek č.	1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12	2 body
Za každé ANO u otázek č.	2, 6, 8, 11, 13, 14, 15	1 bod
Za každé NE u otázek č.	1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12	1 bod
Za každé NE u otázek č.	2, 6, 8, 11, 13, 14, 15	2 body
Jsi zrozen spíše pro trvalejší vztahy k dívkám. Neprožíváš sice bouřlivá milostná vzplanutí, ale na druhé straně ti spíše vyhovuje poklidný vývoj vztahu. Máš mnoho jiných koníčků a zájmů. Pocit, že máš vedle sebe dívku, se kterou si rozumíš, ti na-prosto stačí k životu.		15–19 bodů
Tvůj vztah k dívkám vychází nejen z milostných citů, ale také z rozumu. Patříš mezi muže, kteří se snaží nejenom brát, ale také dávat. Jsi schopen udržet si dlouhodo-bější vztah, který tě nejen neubíjí, ale dokonce motivuje k dalším tvůrčím činnostem. Nezříkáš se sice případných milostných dobrodružství, ale uvažuješ reálně a dáváš si dobrý pozor, abys nebyl odhalen.		20–25 bodů
Casanova byl a bude jen jeden. Přesto je tvůj opakovaný úspěch u žen zřejmý. Svým šarmem a přístupem k životu si snadno získáváš jejich přízeň. Dej si ale pozor na povrchnost, protože mezi tím, co jsi dívkám ochoten nabídnout a obětovat ty, a tím, co nabízejí a dávají ony tobě, je značný rozdíl.		26–30 bodů

VYHODNOCENÍ DÍVKY		
Za každé ANO u otázek č.	1, 4, 5, 6, 9, 12, 15	2 body
Za každé ANO u otázek č.	2, 3, 7, 8, 10, 11, 13, 14	1 bod
Za každé NE u otázek č.	1, 4, 5, 6, 9, 12, 15	1 bod
Za každé NE u otázek č.	2, 3, 7, 8, 10, 11, 13, 14	2 body
Vytváření harmonického prostředí kolem sebe je tvůj hlavní smysl života. Pochopení a tolerance k tvým blízkým tě zdobí, chlapci tě považují za dobrou kamarádku. Sice rozdáváš i dostáváš spoustu dárek při různých příležitostech, ale dávej si dobrý pozor, aby tě tvoji přátelé nevyužívali. Někdy není dobré ustupovat za každou cenu.		15–19 bodů
Tvoje životní filozofie vychází z přesvědčení, že všechno má své meze. Netrpíš ne-dostatkem pochopení, ani nejsi konfliktní. I ve stavu zamilovanosti si uvědomuješ, že každý žijete svůj vlastní život. Stejně nároky jako na sebe máš i na svého partnera. V případě, že ti někdo ublíží, jsi nekompromisní, ale přesto dovedeš tyto situace řešit racionálně a odpouštět. Jsi docela správná holka.		20–25 bodů
Být ve tvé blízkosti musí být docela zážitek. Tvoje snaha neustále řešit třeba i ne-existující problémy je obdivuhodná. Uvědom si ale, že tvoji nejbližší a ani ty nejste dokonalí. Snaž se brát život s nadhledem a především s humorem. Začni třeba tím, že se pokusíš zjistit, jestli se mezi tvými předky nevyskytuje nějaká Xantipa.		26–30 bodů

C) SPEKTRUM CITŮ

Spektrum citů, které si žáci losují na lístečcích

Jsem tak rád/a, že jsi přišel/a!

Nemrač se!

Konečně jsi tady! To se mi ulevilo!

Pěkně jsi mě naštvál/a.

Ty jsi tak hodný (hodná).

Tak už se přece usměj!

Sluší ti to.

Mám tě rád.

Tak poslouchej mě přece!

Počkej! Neodcházej!

Bude se mi po tobě stýskat.

Tak jsem se na tebe těšil/a!

Už musím jít, ale nechce se mi.

Pojď se mnou, prosím.

Kde jsi tak dlouho!

Nechci, abys za mnou chodil/a!

Mezi námi je konec!

Jdi si za ním/za ní!

Posílám ti polibek.

Mohu tě vzít za ruku?

D) SPEKTRUM HODNOT

Tabulka hodnot pro sestavení žebříčku

SAMOSTATNOST	DOBŘÝ VZTAH K RODINĚ	SPOLEČNÍ PŘÁTELÉ
KRÁSA	SPOLEHLIVOST	LÁSKA
ČESTNOST	ÚCTA	SEX
TOLERANCE	PODOBNOST ZÁJMŮ	VĚRNOST
NĚŽNOST	STYL OBLÉKÁNÍ	STEJNÉ NÁZORY
ODPOVĚDNOST	Vaše volba:	INTELIGENCE
Vaše volba:	Vaše volba:	Vaše volba:
Vaše volba:	Vaše volba:	Vaše volba:

ABECEDA ODPOVĚDNÉHO VZTAHU

ABECEDA ODPOVĚDNÉHO VZTAHU						
	POZITIVNÍ POCITY			NEGATIVNÍ NÁSLEDKY		
A		ADOPCE			ALIMENTY	
B		BEZPEČÍ			BOLEST	
C		CITY			CYNISMUS	
D		DOMOV			DLUHY	
E		EMPATIE			EXTRÉM	
F		FANTAZIE			FAKKA	
G		GENY			GENDER	
H		HUMOR			HÁDKA	
CH		CHVÁLA			CHYBA	
I		IDEÁLY			IZOLACE	
J		JISTOTA			JEDNOTVÁRNOST	
K		KLID			KRIZE	
L		LÁSKA			LEŽ	
M		MAMINKA			MACECHA	
N		NÁKLONNOST			NÁSILÍ	
O		OCHRANA			OMEZENÍ	
P		POCHOPENÍ			PODVOD	
R		ROMANTIKA			REALITA	
S		SOUZNĚNÍ			SAMOTA	
T		TATÍNEK			TRÁPENÍ	
U		ÚSMĚV			UMÍNĚNOST	
V		VELKORYSOST			VYDÍRÁNÍ	
Z		ZÁJEM			ZÁVISLOST	

„Kdykoli se setkají dva lidé, ve skutečnosti je přítomno lidí šest.

V každém z těch dvou přítomných je **člověk – jak vidí sám sebe**,

člověk – jak jej vidí ostatní a **člověk – jaký opravdu je**.“ William James, psycholog

Doplň krátký dotazník a pak se zamysli nad svým jednáním.

- ♥ Co ti pomůže, když prožíváš dané situace?
- ♥ Jak by se měli chovat lidé okolo tebe, aby ti pomohli změnit tvé negativní pocity?
- ♥ Jak můžeš pomoci svým přátelům, aby se cítili lépe?

Zaškrtni nejčastější možnosti:	Co na mě platí, když...	Co na tebe platí, když...
Dostal/a jsem ve škole neočekávaně špatnou známku. <ul style="list-style-type: none"> ☐ Vztekám se. ☐ Jsem smutný/á. ☐ Zlobím se na všechny. ☐ Nekomunikuji. ☐ Zlehčím situaci. ☐ Potřebuji do něčeho praštit. ☐ 		
Pohádal/a jsem se s kamarády: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Uzavřu se do sebe. ☐ Jdu za někým jiným. ☐ Dělá, jako že se nic nestalo. ☐ Napíšu výhrůžný dopis. ☐ Požaduji vyjasnění situace. ☐ Provokuji. ☐ 		
Ve škole jsi dostal/a úkol, který jsi nechtěl/a: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Vylévám si zlost na druhých. ☐ Vykašlu se na to. ☐ Vyměním si ho s někým. ☐ Urazím se a dělám naschvály. ☐ Oddaluji splnění. ☐ Nepřijdu do školy. ☐ 		
Kamarád/ka vyzradil/a přede všemi tvoje tajemství: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Vrhnu se na něho/ni. ☐ Zůstanu jako opařený/á. ☐ Stydím se a uteču. ☐ Řeknu něco nepříjemného. ☐ Vymyslím pomstu. ☐ Udělám to samé. ☐ 		

BRÝLE

Do třídy přišel nový spolužák/spolužačka. Tato situace v sobě skrývá řadu pozitivních i negativních skutečností. Záleží na tvém úhlu pohledu. Nasaď si brýle...

NASAĎ SI BRÝLE.		ZHODNOŤ DANOU SITUACI.	
		KLADY	ZÁPORY
	BRÝLE DŮVĚRY		
	NESCHOPNÉ BRÝLE		
	BRÝLE KRITIKY		
	USTRAŠENÉ BRÝLE		
	CHLUBIVÉ BRÝLE		
	TVRDOHLAVÉ BRÝLE		
	BRÝLE OBLIBY		

AKVÁRIUM SE ZLATOU RYBKOU – ČÁST A

Kamila se vypravuje na dlouho předem domluvenou narozeninovou slavnost u své nejlepší kamarádky. Tu ji maminka požádá, aby pohlídala mladšího sourozence, protože se na poslední chvíli dozvěděla, že musí do práce.

Adam si šetřil na svoje první auto a konečně se dočkal toho, že si může koupit ojetý vůz. Včera se ale dozvěděl, že jeho přítelkyně **Jana** vážně onemocněla a potřebuje léky, které pojišťovna nehradí.

AKVÁRIUM SE ZLATOU RYBKOU – ČÁST B

Ve škole se vybírají peníze na závěrečný výlet deváťáků.

Jitka odcházela ze školy poslední a našla v šatně na zemi obálku s tisíci korunou.

Aneta, která peníze ztratila, klidně šla za tatínkem a řekla si o novou částku. Její rodiče jsou rozvedení a maminka se tak nic nedozví. Jitčina nejlepší kamarádka **Petra** nemůže jet na výlet, protože její rodiče nemají tolik peněz na zaplacení.

Petr je zamilován do **Zuzany**. Pozval ji na sobotu večer na diskotéku a chce tam jít společně se svou partou. Tu ale slyší, že se **Michal** – „nejsilnější“ kluk v partě, o jehož ocenění Petr velmi stojí, vyjadřuje o Zuzaně velmi pohrdavě.

Iveta, 17 let

Rodiče Ivety se rozvedli, když chodila do šesté třídy. Zůstala sama se svou matkou, která si však více než jí hleděla krátkodobých známostí a alkoholu.

Po skončení školní docházky nastoupila Iveta do učení v sousedním městě, ale učení a práce ji nebavily. Začala chodit za školu, toulat se a vyhledávat party starších kluků. S jedním klukem pak utekla z domova do Prahy.

Tam pobývala u jakýchsi jeho známých, přes den se snažila ukrást něco k jídlu, na noc se vracela do špinavého bytu. Jednoho večera přišel její dočasný známý s podnapilým starším mužem a chtěl po ní, aby se před nimi svlékla. Když odmítla, surově ji uhodil, strhal z ní šaty a přinutil ji k souloži se svým společníkem.

Ráno se dozvěděla, že za to dostal od staršího muže zaplacen. Další den přišel s jiným mužem a situace se opakovala. Nakonec Ivetu prodal skupině pasáků na dálnici poblíž západní hranice.

Takto si teď Iveta vydělává na živobytí. Několikrát měla možnost utéct svým „zaměstnavatelům“, ale neučinila tak. Možná proto, že má strach, že by ji pasáci našli a zohyzdili jí tvář žiletkami, jako to učinili jedné dívce, která odmítla poslušnost. Možná.

Ale možná, že jí život na dálnici vyhovuje, že nemá vůli k životu na vlastní zodpovědnost, necítí potřebu normálně pracovat a normálně žít. Kdo ví? Ví to Iveta sama?

Petr, 35 let

Petr byl to, čemu se říká selfmademan [séfmajdmen] – člověk, který se vypracoval z ničeho. Hned po škole nastoupil do firmy zabývající se obchodováním se zahraničím a postupně se dostal až na místo šéfa oddělení. Ve dne pracoval v kanceláři, po nocích studoval ekonomii, obchodní angličtinu, ruštinu a zahraniční obchod.

Po nějakém čase se osamostatnil, založil zprostředkovatelský servis pro firmy obchodující s východními zeměmi. Jeho firma byla úspěšná. Dokonce tak úspěšná, že si Petr mohl dovolit založit dceřinou společnost a začít obchodovat s cennými papíry.

Jeho hvězda prudce stoupala výš a výš, obchodní úspěchy šly ruku v ruce s osobním štěstím. Petr se oženil s milou dívkou a šťastnému páru se narodila malá Ema. Zdálo se, že nic nemůže ohrozit harmonickou rodinu.

Až přišel ten den. Den, který zpočátku vypadal stejně jako ostatní dny v týdnu. Petr skončil práci v kanceláři, sedl do auta a jel vyzvednout malou Emu k babičce. Když se vracel s dcerou na předměstí, kde si nechal postavit přepychovou vilu s bazénem, projížděl skrz světelnou křižovatku na zelenou. Náhle spatřil z boku veliký stín a vzápětí ucítil náraz, který jej odmrští na okraj sedadla. Ztratil vědomí.

Až v nemocnici se dozvěděl, co se stalo. Vinou porouchané signalizace do něj v plné rychlosti najel těžký tahač a zdemoloval zadní část vozu, kde seděla Ema. Ema náraz nepřežila.

Přestože za havárii mohla porucha světelné signalizace, Petr vinil sám sebe ze smrti dcery. Aby přehlušil pocit vlastní viny, začal pít. Nejdříve po nocích, pak i přes den. V práci dělal stále větší chyby, až jeho vinou – tentokrát skutečně jeho vinou – šla firma i přidružená společnost do likvidace. Ale Petr pil stále. Aby měl na alkohol, musel prodat vilu s bazénem, pak i luxusní automobil, jachtu. Žena se s ním rozvedla a on zůstal sám bez blízkých a přátel, utopený v alkoholu a dluzích.

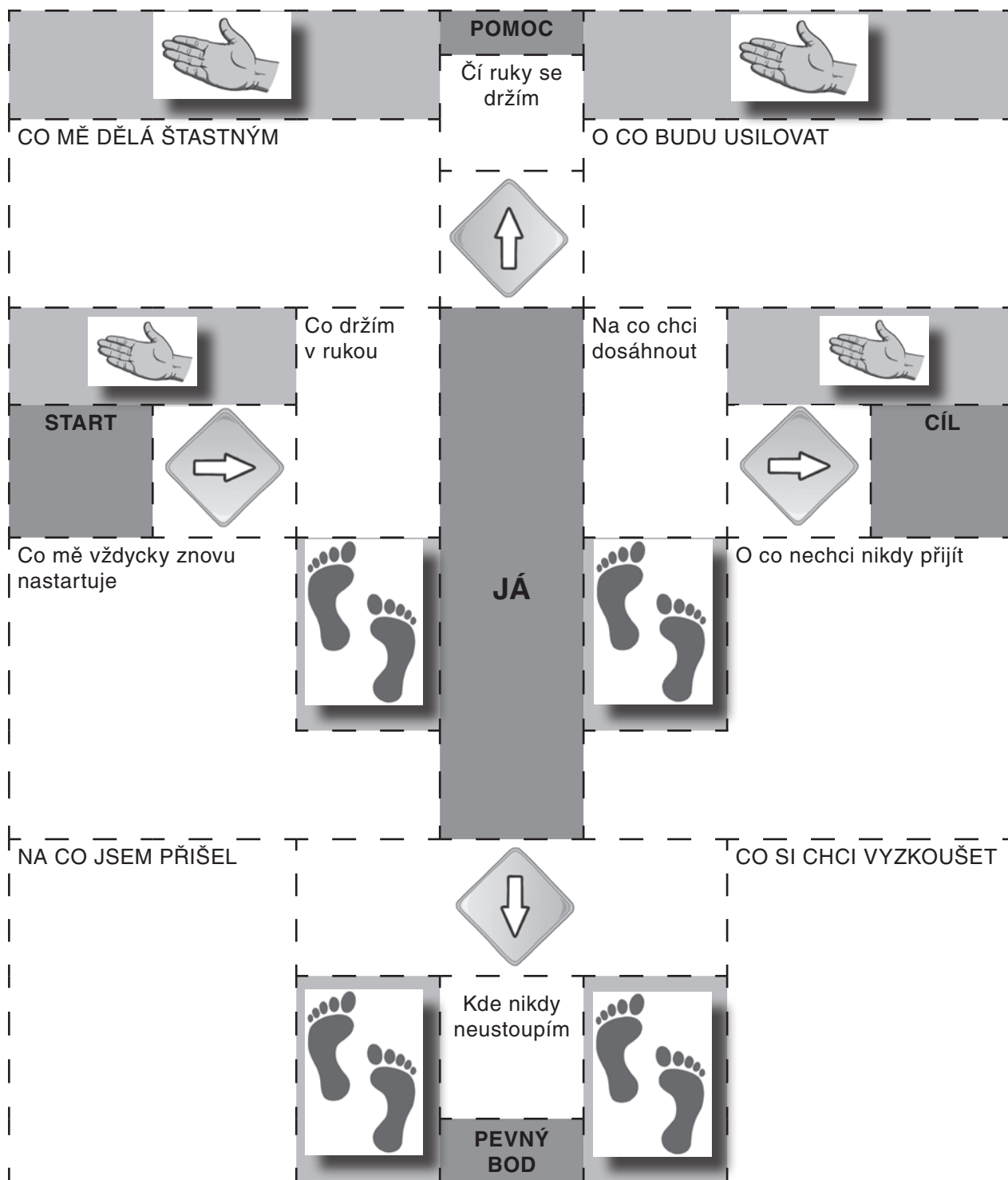

A) FILM MÉHO ŽIVOTA

...Představ si, že sedíš v křesle zšeřelého sálu kina, ale jsi zde docela sám. Plátno je ještě ve tmě a ty jsi zvědavý na promítání. Bude se promítat film o TVÉM životě. Klidně vyčkej, až se jednotlivé obrazy začnou objevovat. Plátno se začne vyjasňovat a ty na něm uvidíš odpověď na první otázku: Jak jsem žil v dětství? Obrázek ani nemusí být úplně zřetelný. Dívej se na něj a nech ho na sebe působit. Druhá otázka zní: Kde jsem dnes? Opět v klidu vyčkej, co tvoje vědomí a fantazie promítnou na filmové plátno. Stejně tomu bude i u dalších otázek: Co chci v životě? Kdo nebo co mi pomáhá na mé cestě do budoucnosti? Zapamatuj si, co ti běželo hlavou... a pomalu se vrať z pomyslného kinosálu zpět do třídy.

FILM MÉHO ŽIVOTA

ŽLUTÁ STUHA

Tato stuha je záchranný pás.
Skrývá v sobě poselství, že existují ti, kterým na tobě záleží.
Jestli ty sám (sama) potřebuješ pomoc
a nevíš, jak si o ni požádat,
zanes tuto stuhu někomu,
komu důvěřuješ
– svému spolužákovi, učiteli, rodiči.
On ti jistě podá pomocnou ruku...

Dnes tuto stuhu dostáváte od nás
jako malý dárek,
jako takové malé poselství,
že nejste na světě sami,
že nám záleží na vás

Závěrečné zamyšlení

K tradičnímu závěrečnému zamyšlení nám tentokrát poslouží myšlenky napsané v úvodu každé kapitoly vaší učebnice. Pevně věřím, že se vám podaří zúročit všechno, co jste se během celého školního roku naučili, a že úspěšně zvládnete poslední aktivitu.

Projděte si znovu citáty a vyberte jednu z myšlenek, která se vám bude zdát pro vaše úmysly nejvýstižnější. Napište ji na žlutou stuhu, kterou jste dostali.

Promyslete si, komu svou stuhu předáte. Je jen na vás, jestli to bude někdo ze třídy, z vaší rodiny, vašeho okolí. Je jen na vás, kdy své poselství pošlete dál.

Na svou žlutou stuhu jsem napsal/a větu:

protože: